

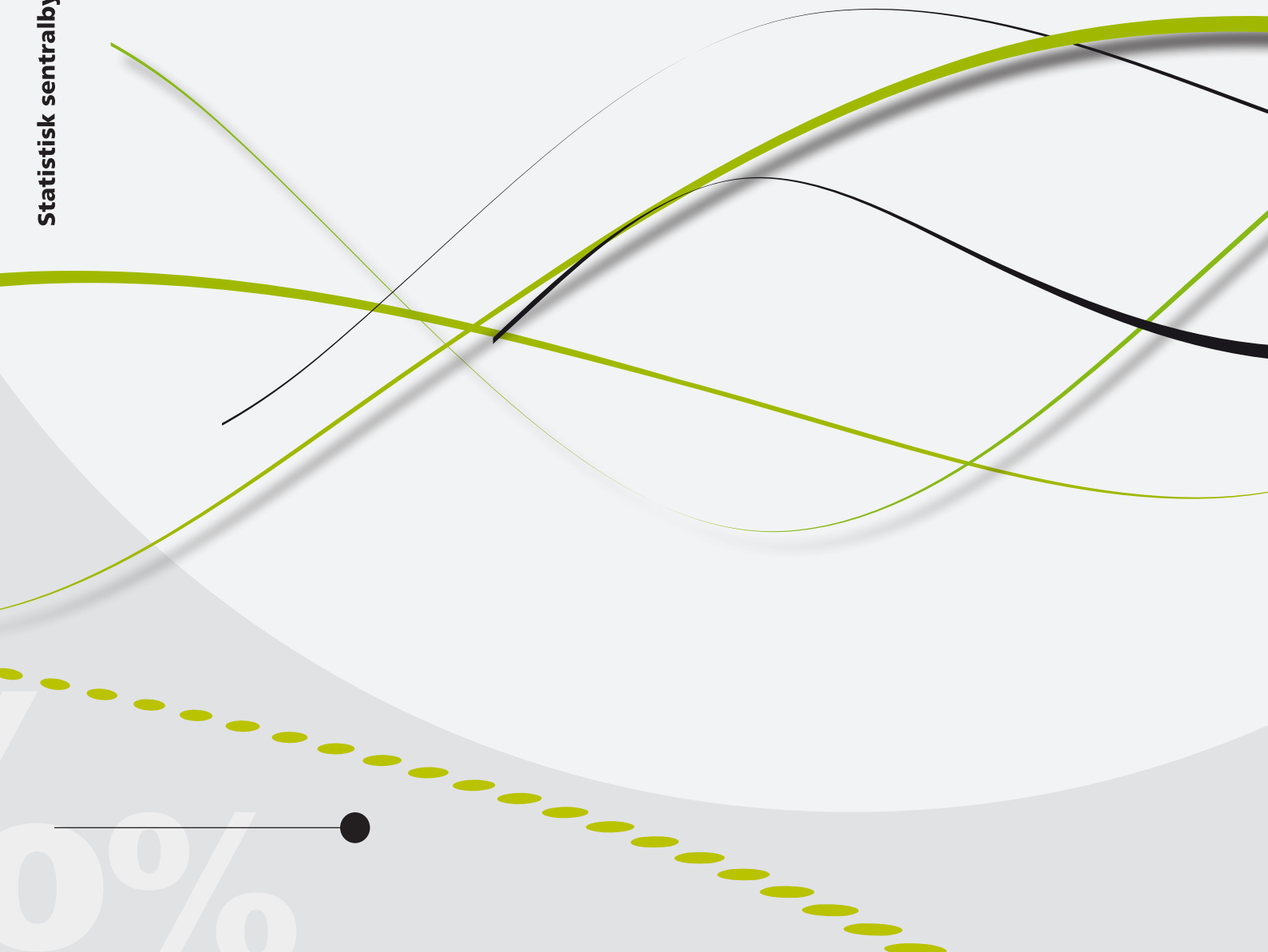

Alice Steinkellner

Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre i grunnskolen

En analyse av karakterdata og resultater fra nasjonale prøver i 2012

(Oppdatert utgave)

Alice Steinkellner

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i grunnskolen**

En analyse av karakterdata og resultater fra
nasjonale prøver i 2012

(Oppdatert utgave)

© Statistisk sentralbyrå	Standardtegn i tabeller	Symbol
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal	Tall kan ikke forekomme	.
Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	..
Publisert desember 2013	Oppgave mangler foreløpig	...
Rettet utgave 12. februar 2014	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8841-8 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8842-5 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Emne: Utdanning/Innvandring og innvandrere	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

Rapporten ”Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i grunnskolen. En analyse av karakterdata og resultater fra nasjonale prøver i 2012”, presenterer statistikk og analyser av hvordan innvandrerelever og norskfødte elever med innvandrerforeldre presterer i grunnskolen sammenlignet med de øvrige elevene. Til dette formålet blir det tatt utgangspunkt i de nasjonale prøvene for 8. klassetrinn i grunnskolen i 2012 og oppnådde grunnskolepoeng ved avsluttet 10. klasse i grunnskolen i 2012.

Dette er den andre rapporten etter spørreundersøkelsen om innvandrernes utdanning som er fullført i utlandet 2011/2012. På grunnlag av denne undersøkelsen ble registeret over befolkningens utdanningsnivå oppdatert. Den første rapporten ”Befolkningens utdanningsnivå, etter spørreundersøkelsen om utdanning fullført i utlandet” tok spesielt for seg aldersgruppen 25-49 år, mens denne rapporten ser på elever i grunnskolen. Den presenterer statistikk og analyser som bygger på registeroppdateringen og sammenstiller opplysninger om befolkningen med resultater fra de nasjonale prøvene på 8. trinn og grunnskolepoeng.

Dette er en oppdatert versjon av den første rapporten som ble publisert på www.ssb.no den 23. desember 2013. Oppdateringen har bestått i å forklare hvorfor avgangselever som ikke har fått beregnet grunnskolepoeng ikke er med i statistikken og i å belyse denne gruppen. Dette er satt inn på side 9-11. Det er også satt inn et avsnitt om de som er fritatt fra de nasjonale prøvene på side 12. Det er ikke foretatt noen endringer i analysene.

Anne Marie Rustad Holseter, Seksjon for utdanningsstatistikk har tilrettelagt data og Alice Steinkellner har skrevet rapporten og laget tabeller og figurer.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har finansiert arbeidet.

Statistisk sentralbyrå, februar 2014.

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Denne rapporten presenterer statistikk og analyser av hvordan innvandrerelever og norskfødte elever med innvandrerforeldre presterer i grunnskolen sammenlignet med de øvrige elevene ved å ta utgangspunkt i statistikk over de nasjonale prøvene for 8. klassetrinn og oppnådde grunnskolepoeng ved avsluttet 10. klasse i 2012. De øvrige elevene er de som ikke er i de to andre gruppene, dvs. verken er innvandrer eller norskfødte med innvandrerforeldre.

Entydige resultater fra nasjonale prøver viser at i både engelsk, lesing og regning, er det en større andel innvandrer på de laveste nivåene enn elever uten innvandrerbakgrunn. Den prøven med størst andel på det laveste nivået er lesing. Nesten en fjerdedel av innvandrer på 8. trinn er på det laveste mestringsnivået i lesing. Også for elever som avslutter 10. klasse, kommer elever uten innvandrerbakgrunn bedre ut enn innvandrer. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng er mer enn fem poeng lavere for innvandrer (35,1) enn for elever uten innvandrerbakgrunn (40,4). Norskfødte med innvandrerforeldre ligger mellom de to gruppene med 38,8 poeng i snitt. Sammenligningene er i utgangspunktet basert på alle elevene, i alt 64 562 elever. Antall elever uten grunnskolepoeng er 2 374. For gruppen uten grunnskolepoeng er analysen basert på færre kjennetegn og dermed ikke så omfattende som for den gruppen som har fått grunnskolepoeng.

Sosial bakgrunn er den variabelen vi ser har størst betydning for elevenes prestasjoner. Antall grunnskolepoeng for avgangselever viser at for alle tre grupper er gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng høyest for elever med foreldre med lang, høyere utdanning. Resultater fra de nasjonale prøvene viser at jo høyere utdanning foreldrene har, desto større andel av barna har et høyt mestringsnivå. Dette gjelder for alle fag og alle grupper. Norskfødte elever med innvandrerforeldre med lang, høyere utdanning skårer høyest i engelsk. 60 prosent oppnår nivå 4 eller 5, mens 41 prosent av innvandrerne og 50 prosent av de øvrige elevene oppnår det samme. Ellers er det størst andel av de øvrige elevene på de høyeste mestringsnivåene. Med den samme sosiale bakgrunnen, har innvandrerelever lavere mestringsnivå. Dvs. at når foreldrene har lang, høyere utdanning oppnår 31 prosent av innvandrerne mestringsnivå 4 eller 5 i lesing, mens 44 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre og 57 prosent av de øvrige elevene oppnår dette. Selv på prøvene i regning ser vi dette og tilsvarende andeler er 42 prosent for innvandrer, 51 prosent for norskfødte med innvandrerforeldre og 58 prosent for de øvrige elevene. Vi finner tilsvarende resultater for avgangselevenene. Når foreldrene har lang høyere utdanning, er gjennomsnittet for grunnskolepoeng 43,0 for innvandrer, 44,0 for norskfødte med innvandrerforeldre og 45,8 for de øvrige elevene.

Resultater fra de nasjonale prøver og gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng viser at alle grupper skårer høyere når innvandring skjer før eller i løpet av det året barna begynner på skolen, enn hvis det skjer på et senere tidspunkt. Personer som var 6 år eller yngre når de innvandret til Norge, har flest grunnskolepoeng ved avsluttet 10. klasse.

I alle årene fra og med 2009 til og med 2012, er innvandrerens gjennomsnittlige antall grunnskolepoeng høyest i de minst sentrale kommunene. I 2012 er gjennomsnittet 35,6 poeng i de minst sentrale kommunene og 35,2 i de sentrale kommunene. Også på de nasjonale prøvene gjør innvandrer det best i minst sentrale kommuner. Andelen på de to høyeste mestringsnivåene er 22 prosent i minst sentrale kommuner, mens i sentrale kommuner er 17 prosent av innvandrer på de to høyeste mestringsnivåene. Også for norskfødte med innvandrerforeldre er en størst andel på de to høyeste mestringsnivåene i minst sentrale kommuner med 37 prosent, mens 24 prosent er på de høyeste nivåene i sentrale kommuner. For elever uten innvandrerbakgrunn er det motsatt. I sentrale kommuner er 36 prosent på de to høyeste nivåene, mens det i minst sentrale kommuner er 29 prosent.

I fylkesoversikten har Oslo det høyeste snittet i antall grunnskolepoeng for elever uten innvandrerbakgrunn med 42,5 poeng. Gjennomsnittet for innvandrer i Oslo er derimot ikke spesielt høyt. Her kommer Oslo på ellefte plass i fylkesrangeringen over grunnskolepoeng for innvandrer, med et gjennomsnitt på 35,0 poeng. Heller ikke blant norskfødte med innvandrerforeldre, kommer Oslo høyt, men helt nede som nummer 12, med et snitt på 38,3 poeng. For innvandrer er det høyeste snittet i Sogn og Fjordane med 36,5 poeng.

Abstract

This report presents statistics and analyses of how immigrant pupils and pupils who are Norwegian-born to immigrant parents perform in primary and lower secondary schools compared to other pupils. These statistics and analyses are based on the national test statistics on 1st year pupils at lower secondary school (known as 8th grade in Norway) and the school points¹ achieved at the end of their compulsory schooling in 2012. 'Other pupils' are those who do not belong to either of the said two groups, i.e. those who are neither immigrants nor Norwegian-born to immigrant parents.

Unambiguous results from national tests show that the share of pupils with the lowest levels of proficiency in English, reading and mathematics is higher for immigrant pupils than for pupils without an immigrant background. The test that has the highest share at the lowest level is reading. Almost a quarter of immigrants in 8th grade are at the lowest level in reading, and among pupils who complete their lower secondary education, the pupils without an immigrant background perform better than the immigrants. The average number of school points is more than five points lower for immigrants (35.1) than for pupils without an immigrant background (40.4). Pupils who are Norwegian-born to immigrant parents lie between the two groups, with 38.8 points on average.

The number of school points for final year pupils shows that the average number of points is highest for pupils whose parents have an extended higher education. Results from the national tests show that the higher the parents' education, the higher the share of children with a high level of proficiency. This applies to all subjects and all immigration categories. Pupils who are Norwegian-born to immigrant parents with an extended higher education have the highest scores in English. Sixty per cent of this group achieve proficiency level 4 or 5, while the corresponding figure for immigrants and other pupils is 41 and 50 per cent respectively. In all other respects, the largest share of other pupils is in the highest levels of proficiency. Immigrant pupils with the same social background have a lower level of proficiency. This means that when the parents have an extended higher education, 31 per cent of the immigrants achieve a proficiency level of 4 or 5 in reading, while 44 per cent of pupils who are Norwegian-born to immigrant parents and 57 per cent of the other pupils achieve this level. In the tests in mathematics, the corresponding shares are 42 per cent for immigrants, 51 per cent for Norwegian-born to immigrant parents and 58 per cent for the other pupils. The results are similar for the final year pupils; when the parents have an extended higher education, the average number of points is 43.0 for immigrants, 44.0 for Norwegian-born to immigrant parents and 45.8 for the other pupils.

Results from the national tests and the average number of school points show that whether the immigration occurs before or during the year a child starts school, or at age seven or older, has a clear impact on the child's educational attainment. All of the groups scored higher when immigration occurred during the youngest phase.

In all the years from 2009 to 2012 inclusive, the immigrants' average number of points is highest in the least central municipalities. In 2012, the average was 35.6 points in the least central municipalities and 35.2 points in central municipalities. Immigrants in the least central municipalities also do best in the national tests. The share of the two highest proficiency levels is 22 per cent in the least central municipalities, and 17 per cent in central municipalities. The scenario is reversed for pupils without an immigrant background; in the central municipalities, 36 per cent have the two highest levels, while in the least central municipalities the corresponding figure is 29 per cent.

In the county breakdown, Oslo has the highest average number of points for pupils without an immigrant background, with 42.5. Immigrants in Oslo do not, however, have a particularly high average and are ranked eleventh in the county rankings of points for immigrants, with an average of 35.0 points.

¹ Ranking points awarded to school leavers on the basis of marks when applying for admission to higher education institutions.

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag.....	4
Abstract.....	5
1. Innledning	7
1.1. Bakgrunn.....	7
1.2. Problemstillinger.....	7
1.3. Definisjoner og avgrensninger.....	7
1.4. Feilkilder og usikkerhet.....	14
2. Sosial bakgrunn og skoleprestasjoner	14
2.1. Nasjonale prøver	15
2.2. Grunnskolepoeng	19
3. Landbakgrunn	21
3.1. Grunnskolepoeng og enkeltland.....	21
3.2. Høye poengsnitt blant norskfødte med innvandrerforeldre.....	22
3.3. Innvandrere fra Bosnia og India	23
4. Innvandringsgrunn.....	24
4.1. Grunnskolepoeng	24
4.2. Nasjonale prøver	25
5. Sysselsettingsstatus.....	25
5.1. Nasjonale prøver og sysselsettingsstatus	26
5.2. Grunnskolepoeng og sysselsettingsstatus	27
6. Alder ved innvandring	28
7. Elevenes bosted	29
7.1. Kommuner.....	29
7.2. Fylker	30
Referanser.....	32
Vedlegg A: Tabeller	33
Figurregister	45
Tabellregister.....	46

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

I 2011 og 2012 ble det gjennomført en spørreundersøkelse blant innvandrere om hvilken utdanning de hadde fullført før innvandring til Norge. På grunnlag av svarene i denne spørreundersøkelsen ble registeret over befolkningens utdanning (BU) oppdatert og andelen utdanningsdata for innvandrere økte.

1.2. Problemstillinger

Formålet er å se hvordan det går med elever i grunnskolen. Elevene har ulike bakgrunn og vi sammenligner ulike befolkningsgrupper. Det er ikke et formål å søke å måle skolens bidrag. Vi tar utgangspunkt i den statistikken som finnes i dag og ser på resultater fra de nasjonale prøver på 8. trinn i grunnskolen og karakterdata i form av grunnskolepoeng for avgangselever i 2012. Grunnskolepoeng er et samlemål for alle elevenes karakterer og gjenspeiler deres prestasjoner i alle fag. Grunnskolepoeng blir brukt ved opptak til videregående utdanning, slik at de også angir elevenes muligheter. I analysene av grunnskolepoeng bruker vi data for de elevene som har fått beregnet grunnskolepoeng (se avgrensning av populasjonen i kapittel 1.3). Resultater fra de nasjonale prøvene på 8. klassetrinn viser i hvor stor grad elevene mestrer de ulike ferdighetene regning, lesing og engelsk, to og et halvt år før de er avgangselever i grunnskolen. Tidligere funn har vist at kjønn, innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå har betydning for elevenes karakterer (Bakken 2009). Vi vil her se på grunnskolepoeng og resultater fra nasjonale prøver koblet sammen med disse kjennetegnene og kvantifisere forskjeller mellom innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever. Vi vil ta med flere kjennetegn i denne rapporten slik som landbakgrunn, innvandringsgrunn, geografiske kjennetegn, botid, alder ved innvandring og foreldrenes sysselsetting. Dette for å gi en beskrivelse av statistikken på området og ikke nødvendigvis for å angi årsak og virkning. For eksempel vet vi at elever fra enkelte land har høyere gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng enn elever fra andre land. Det er selvfølgelig ikke landet som er årsaken, men heller foreldrenes utdanningsnivå som påvirker elevens mestringsnivå.

Utdanning blir sett på som et av de viktigste virkemidlene for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i samfunnet, og er derfor svært viktig for integrering (Meld. St. 6, 2012–2013). Det er derfor viktig å få frem kunnskap om innvandrerlevers skoleprestasjoner sett i relasjon til øvrige elevers prestasjoner.

1.3. Definisjoner og avgrensninger

Populasjonen i denne rapporten er elever på 8. trinn i grunnskolen som har tatt nasjonale prøver i 2012 og elever ved avsluttet grunnskole, dvs. 10. klassetrinn i 2012. Ved enkelte sammenligninger er det trukket inn tall fra tidligere årganger. For nasjonale prøver går tallene tilbake til 2007 og for grunnskolepoeng tilbake til 2009.

Betegnelse vi bruker for de tre innvandringskategoriene er i tråd med SSBs ”standard for gruppering av personer etter innvandringsbakgrunn”. *Innvandrere* er personer som er bosatte i Norge og som har innvandret til Norge, men er født i utlandet av to utenlands fødte foreldre. *Landbakgrunn* er deres fødeland.

Norskfødte med innvandrerforeldre er personer som er født i Norge og har to foreldre som er født i utlandet, og som i tillegg har fire besteforeldre som er født i utlandet. I Norge er denne gruppen ganske liten og består for det meste av unge personer. Aldersfordelingen i denne gruppen blir ikke et tema i denne analysen fordi vi ser på bestemte alderstrinn, 8. og 10. klassinger. Vi ser at de største gruppene er norskfødte med pakistanske og vietnamesiske foreldre. Også gruppen med foreldre fra Sri Lanka og Tyrkia er blant de største.

Tabell 1.1. Antall norskfødte med innvandrerforeldre som har grunnskolepoeng og landbakgrunn for de 15 største landene. 2012

Landbakgrunn	Antall
Totalt	2 621
Pakistan	430
Vietnam	318
Sri Lanka	235
Tyrkia	199
Bosnia-Hercegovina	172
Somalia	141
Marokko	108
Kosovo	102
India	97
Iran	91
Irak	74
Kina	52
Filippinene	38
Eritrea	38
Polen	34
Andre	492

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Når det gjelder den øvrige befolkningen, eller her omtalt som *de øvrige elevene* eller *elever uten innvandrerbakgrunn*, er det majoriteten som verken er innvandrere eller født av innvandrerforeldre som menes. Det kan inngå personer her med *en* utenlands født forelder, men disse blir regnet med blant dem uten innvandrerbakgrunn/de øvrige elevene. Det var 55 726 elever som fikk grunnskolepoeng i 2012 fra denne gruppen.

Når vi tredeler innvandreres landbakgrunn, bruker vi ofte betegnelsene landgruppe 1, 2 og 3 som består av følgende verdensregioner:

- *Landgruppe 1:* Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand.
- *Landgruppe 2:* Østeuropeiske EU-land
- *Landgruppe 3:* Resten av verden

Tabell 1.2 viser fordelingen av elever som har innvandret fra de forskjellige landgruppene. Vi ser at elever som har innvandret fra landgruppe 2 nå utgjør en større gruppe enn innvandrere fra landgruppe 1.

Tabell 1.2. Antall innvandrerelver som har grunnskolepoeng fra ulike landgrupper og alder ved innvandring. 2012

	Antall		
	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Alle innvandrere	3 841	1 995	1 846
Vest-Europa utenom Tyrkia, USA, Canada, Australia og New Zealand .	466	242	224
EU-land i Øst-Europa	592	300	292
Resten av verden	2 783	1 453	1 330

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De største innvandrergruppene er fra Irak, Somalia og Polen. Ellers fordeler innvandrerelevne seg slik:

Tabell 1.3. Antall innvandrerelever som har grunnskolepoeng fra ulike landgrupper og alder ved innvandring, 2012

Landbakgrunn	Antall
Totalt	3 841
Irak	394
Somalia	353
Polen	345
Afghanistan	267
Russland	194
Thailand	191
Tyskland	159
Litauen	139
Kosovo	129
Iran	119
Filippinene	79
Pakistan	76
Eritrea	59
Kina	45
Tyrkia	38
Bosnia-Hercegovina	36
Vietnam	26
Sri Lanka	24
Andre	1 168

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Når det gjelder inndelingene i utdanningsnivå er det slik at *videregående utdanning* inkluderer nivået påbygging til videregående utdanning, som omfatter utdanninger som bygger på videregående skole, men som ikke er godkjent som høyere utdanning.

Høyere utdanningsnivå er todelt. Universitets- og høyskoleutdanninger på lavere nivå er utdanninger med en varighet på fire år eller mindre og omtales som *kort høyere utdanning*. Universitets- og høyskoleutdanninger på høyere nivå er utdanninger med en varighet på mer enn fire år og omtales som *lang høyere utdanning*. Forskerutdanninger er inkludert i lang høyere utdanning hvis ikke noe annet er oppgitt.

Statistikken over karakterer ved avsluttet grunnskole omfatter avgangskarakterer for elever på tiende trinn i grunnskolen. Voksne (over 17 år), privatister, samt elever ved Steinerskoler, norske skoler i utlandet og spesialskoler er utelatt fra statistikken. Fra og med 2012 er elever i spesialskoler inkludert. Statistikken omfatter standpunktkarakterer og eksamenskarakterer i de mest sentrale fagene i grunnskolen samt samlemålet grunnskolepoeng.

Grunnskolepoengene kan ses på som et samlemål for alle karakterene. De oppsummerer elevenes resultater i forskjellige fag, og lages for å ha en måte å gradere elever på ved opptak til videregående opplæring. Poengene blir regnet ut ved at gjennomsnittet av alle avsluttende standpunkt- og eksamenskarakterer multipliseres med ti. Karakterskalaen er 1-6. Derfor kan ingen elever ha null grunnskolepoeng eller mer enn 60. Av de som er med i statistikken, kan ingen ha mindre enn 10 poeng, som er den dårligste karakteren ganget med ti.

Noen elever får i følge forskrift til opplæringsloven (Lovdata 2006) ikke beregnet grunnskolepoeng og blir tatt opp til videregående opplæring på særskilt grunnlag. Det kan være mange grunner til at det ikke blir beregnet grunnskolepoeng, og denne gruppen er dermed ingen ensartet gruppe. Det beregnes ikke grunnskolepoeng hvis en elev mangler karakter i mer enn halvparten av fagene. Dette innebærer at elever uten grunnskolepoeng kan ha inntil syv karakterer. De som er med i statistikken har minst 8 karakterer.

At en elev ikke har karakter i et eller flere fag, kan skyldes at eleven er fritatt fra vurdering eller eleven ikke er vurdert for karakter fordi det mangler grunnlag for å gi karakter. Elever kan fritas for vurdering fordi vedkommende har spesielle

utfordringer. Dette kan innebære mange ting, som for eksempel at eleven har omfattende funksjonshemninger og derfor har individuelle opplæringsplaner i mange fag. Skolen kan da fatte et enkeltvedtak om at eleven ikke skal vurderes for karakterer. Det kan også tenkes at det mangler grunnlag for å gi karakter. Eksempler kan være at eleven var syk deler av skoleåret slik at det ikke var grunnlag for å sette karakter, eleven ikke møtte frem til undervisning av ulike grunner eller at eleven nettopp er ankommet Norge og ikke kan gå inn i ordinær undervisning, men må ha særskilt norskopplæring.

Det er noen utfordringer når en skal analysere de elevene som ikke har fått beregnet grunnskolepoeng. For disse kunne imputering være en mulighet. Men det vil kunne medføre økt usikkerhet. Hvis man lar alle elevene som ikke har fått beregnet grunnskolepoeng få minimum antall poeng, ville forskjellene mellom innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever øke med 1 til 2 prosentpoeng, men dette er heller ikke uproblematisk. En mer detaljert imputering av karakterer ville krevd vurderinger av hvert enkelt individ. For elever som har fritak for karaktervurdering, er det allerede foretatt en vurdering om at en karakterverdi ikke er relevant og ikke skal settes. I vår analyse inneholder gjennomsnittstallene derfor bare de elevene som har fått beregnet grunnskolepoeng. Vi vil nå belyse enkelte trekk ved gruppen elever uten grunnskolepoeng.

Avgangselever våren 2012

I 2012 er det totalt blitt beregnet grunnskolepoeng for 62 188 elever, mens 2 374 elever ikke har fått utregnet grunnskolepoeng, disse utgjør 3,7 prosent av alle elever.

Tabell 1.4 viser andelen i de ulike innvandringskategoriene fordelt på grunnskolepoeng. Vi ser at ti prosent av innvandrerelver mangler grunnskolepoeng. Dette er betydelig mer enn for norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever hvor hhv 3,4 og 2,9 prosent mangler grunnskolepoeng. Også blant de elevene med minst grunnskolepoeng er andelen innvandrere høyest. Andelen innvandrere som har mellom 10 og 24 poeng, er også betydelig høyere enn for norskfødte med innvandrerforeldre og for øvrige elever. Motsatt havner en høyere andel norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever i gruppene med flest poeng. I tabellene angir «Ukjent kategori» fødselsnummer fra fylkeskommunenes inntakssystem (VIGO) som ikke gir kobling mot fødselsnummer i registre i SSB. Dette er antageligvis feilregistrerte fødselsnummer.

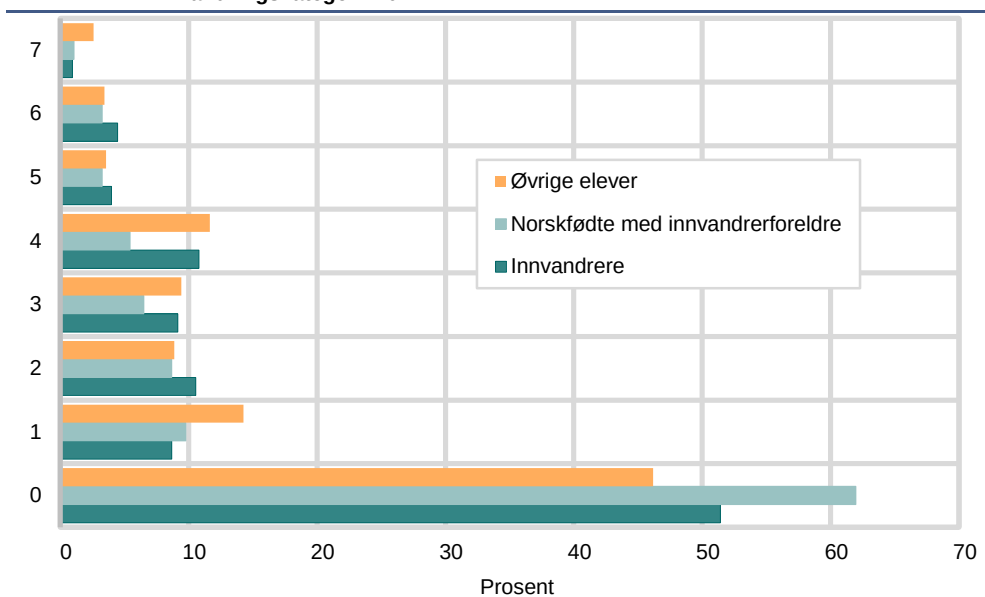
Tabell 1.4. Andel elever etter grunnskolepoeng og innvandringskategori i 2012.

Grunnskolepoeng	Elever totalt	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Øvrige elever	Ukjent kategori
Alle elever	64 562	4 267	2 713	57 254	328
-	3,7	10,0	3,4	2,9	61,3
10 - 24	4,3	11,8	4,6	3,7	9,1
25 - 29	8,0	13,8	10,3	7,4	7,0
30 - 34	14,5	19,1	17,0	14,1	4,9
35 - 39	18,0	17,0	19,1	18,1	9,8
40 - 44	21,0	14,4	20,5	21,6	4,9
45 - 49	17,8	8,6	15,3	18,7	2,1
50 - 54	10,5	4,5	8,1	11,1	0,6
55 - 60	2,3	0,9	1,7	2,4	0,3

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.1 viser fordelingen i antall karakterer for de 2 374 elevene uten grunnskolepoeng etter innvandringskategori. Vi ser at om lag halvparten av elevene uten grunnskolepoeng ikke har en eneste karakter. Av de 2 374 elevene er 426 innvandrere. Innvandrere utgjør om lag 18 prosent av gruppen elever uten grunnskolepoeng, og er med det overrepresentert i gruppen uten poeng fordi de bare utgjør om lag 6 prosent av alle elever på 10. trinn. Andelen innvandrere og øvrige elever er forholdsvis jevnt fordelt på ulike antall karakterer. Det er en litt høyere andel øvrige elever som får en karakter og en noe høyere andel innvandrere som ikke får en eneste karakter. Norskfødte med innvandrerforeldre skiller seg ut ved at andelen uten karakterer er høyere enn for de to andre gruppene.

Figur 1.1. Andel elever uten grunnskolepoeng som får karakterer fordelt på innvandringskategori. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.5 viser at mange innvandrererelever uten grunnskolepoeng har kort botid i Norge. Vel en tredjedel er registrert med første oppholdsdato i 2011. Tar vi med de som kom i 2010, utgjør dette vel halvparten av innvandrererelevne i gruppen. Dette kan antas å forklare mye av hvorfor innvandrere er overrepresentert i gruppen uten grunnskolepoeng.

Tabell 1.5. Første oppholdsår for innvandrererelever uten beregnet grunnskolepoeng i 2012.

Første oppholdsår	Antall
1996	5
1997	6
1998	6
1999	16
2000	8
2001	7
2002	16
2003	6
2004	10
2005	11
2006	18
2007	19
2008	25
2009	52
2010	71
2011	150
Totalt	426

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Årene 2009-2012

Tabell 1.6 viser antall og andel elever uten grunnskolepoeng i de forskjellige innvandringskategoriene i perioden 2009-2012. Andel innvandrere har holdt seg relativt stabilt. I 2011 var andelen høyest av de årene SSB har publisert karakterstatistikk for elever i grunnskolen, med 22 prosent innvandrererelever i gruppen som ikke har fått beregnet grunnskolepoeng. Andelen gikk ned til om lag 18 prosent i 2012.

Tabell 1.6. Antall og andel elever i de forskjellige innvandringskategoriene for årene 2009-2012

Innvandringskategori	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
	Antall				Prosent			
Totalt	1 352	2 034	2 041	2 374	100,0	100,0	100,0	100,0
Ukjent innvandringskategori	40	39	60	201	3,0	1,9	2,9	8,5
Innvandrere	253	400	448	426	18,7	19,7	22,0	17,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	60	72	54	92	4,4	3,5	2,6	3,9
Den øvrige befolkningen	999	1 523	1 479	1 655	73,9	74,9	72,5	69,7

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nasjonale prøver på 5. og 8. trinn i grunnskolen er blitt gjennomført årlig siden 2007. Prøvene avholdes på begynnelsen av 5. og 8. trinn, men tar utgangspunkt i kompetansemål i læreplaner for 4. og 7. trinn. Det gjennomføres tre prøver, i lesing på norsk, lesing på engelsk og regning. Fra og med høsten 2010 er prøvene i regning og lesing på engelsk blitt avholdt elektronisk. Høsten 2010 ble det også gjennomført nasjonale prøver i lesing og regning på 9. trinn. Elevene på 9. trinn gjennomfører de samme prøvene som elevene på 8. trinn i lesing og regning, men har ingen prøve i engelsk. Skolene, kommunene og de nasjonale myndighetene bruker informasjonen fra de nasjonale prøvene i arbeidet med å forbedre kvaliteten på opplæringen. Prøvene i lesing på norsk og i regning skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for de grunnleggende ferdighetene lesing på norsk og regning, slik de er integrert i kompetansemål i læreplan for kunnskapsløftet 2006 (LK06). Nasjonale prøver er derfor ikke prøver i fag, men i grunnleggende ferdigheter i alle fag. Prøvene i lesing og regning tar derfor ikke bare utgangspunkt i kompetansemålene i norsk og matematikk, men også i andre fag der mål for lesing og regning er integrerte. Lesing på engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Derfor skiller prøven i lesing på engelsk seg fra de andre nasjonale prøvene ved at den tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag.

Inndelingen i *mestringsnivå* følger Utdanningsdirektoratets retningslinjer (Utdanningsdirektoratet 2013a). Skalaen med ulike mestringsnivå har tre nivåer for 5. trinn og fem nivåer for 8. trinn og 9. trinn. Elevene blir fordelt på de ulike mestringsnivåene etter sin poengsum på prøvene. På bakgrunn av innholdet i mestringsbeskrivelsene og statistiske analyser, fastsatte Utdanningsdirektoratet i 2007 prosentfordelingen mellom de ulike mestringsnivåene. Poenggrensene mellom de ulike nivåene ble i 2008 fastsatt med utgangspunkt i å skulle gi tilnærmet samme gjennomsnittlig mestringsnivå og fordeling på nivåer som i 2007. På 9. trinn brukes samme poenggrenser som på 8. trinn. Til hvert mestringsnivå er det av Utdanningsdirektoratet laget en beskrivelse av hva som kjennetegner ferdighetene til elevene på dette nivået. Beskrivelsene er en generell beskrivelse av ferdighetene til alle elever på dette nivået på skalaen.

Prøvene er obligatoriske for alle elever i følge forskrift til opplæringsloven (Lovdata 2006). Skolen kan etter gitte vilkår fatte vedtak om fritatt fra plikten til å delta i nasjonale prøver. Statistikken omfatter elever på 8. trinn i grunnskolen som har gjennomført nasjonale prøver i engelsk, lesing og regning. Elevene som er fritatt fra deltagelse er ikke inkludert. Tabell 1.7 viser en oversikt over fritatte elever. Også her er det ulike årsaker til at elever er fritatt (se diskusjon under grunnskolepoeng) og vil være svært sammenfallende med den gruppen som ikke har fått beregnet grunnskolepoeng. Dette vil være elever som har spesialundervisning og som får særskilt språkopplæring, som det fremgår av § 2-4 i forskrift til opplæringsloven:

«... For elever som får spesialundervisning etter kapittel 5 i opplæringslova, og når det dessutan er klart at prøvene ikkje vil ha mykje å seie for opplæringa til eleven, kan skolen gjere vedtak om å frita eleven frå å delta i prøvene. Det same gjeld elever som har enkeltvedtak om særskild språkopplæring etter opplæringslova § 2-8 eller § 3-12...»

Tabell 1.7. Antall elever totalt, og antall og andel elever som er fritatt fra de nasjonale prøvene i 2012.

	Antall elever	Fritatt	Andel fritatt
Engelsk	60 518	1 177	1,9
Lesing	61 199	1 643	2,7
Regning	60 894	1 160	1,9

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.8 viser hvordan de som er fritatt fra de nasjonale prøvene fordeler seg på innvandringskategori. Vi ser at av de elevene som er fritatt fra de nasjonale prøvene, er innvandrere overrepresentert i forhold til den andelen de utgjør av alle

elever på trinnet. Spesielt på prøven i lesing er andelen fritatte innvandrere høy. I lesing på 8. trinn, er mer enn 17 prosent av de fritatte elevene innvandrere, mens den laveste andelen finner vi på prøven i regning. Vel ti prosent av de fritatte elevene på prøven i regning er innvandrere.

Tabell 1.8. Antall og andel av de som er fritatt fra de nasjonale prøvene på 8. trinn etter innvandringskategori. 2012

	Engelsk	Lesing	Regning	Engelsk	Lesing	Regning
	Antall			Prosent		
Antall fritatte	1 177	1 643	1 160	100,0	100,0	100,0
Innvandrere	150	282	119	12,7	17,2	10,3
Øvrige elever	864	1 101	863	73,4	67,0	74,4
Ukjent innvandringskategori	163	260	178	13,8	15,8	15,3

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Data om *sysselsetting* er basert på den registerbaserte sysselsettingsstatistikken som publiseres årlig på SSBs nettsider (SSB 2012b). Datagrunnlaget for denne statistikken er i hovedsak NAVs arbeidstakerregister og selvangivelsesregisteret som gir data om selvstendige næringsdrivende. Dessuten benyttes lønns- og trekkoppgaveregisteret som gir opplysninger om mindre lønnstakerforhold som ikke er meldepliktige til Arbeidstakerregisteret. Sysselsatte defineres på dette grunnlaget som personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken (3. uke i november), samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon eller lignende. For en nærmere redegjørelse om denne statistikken, se SSBs nettsider (SSB 2012b).

Statistikken over *innvandringsgrunn* i SSB omfatter alle innvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som innvandret til Norge for første gang i perioden 1990-2012. Arbeidstakere på korttidsopphold, det vil si under seks måneder, registreres ikke som bosatte i Norge og er her ikke medregnet i begrepet *arbeidsinnvandring* (SSB 2013c).

For å angi en kommunes geografiske beliggenhet brukes *sentralitet*. Sentralitet angir kommunenes beliggenhet sett i forhold til tettsteder av ulik størrelse. Totalt er kommunene inndelt i fire sentralitetsnivåer. Statistikken bruker SSBs Standard for sentralitet (SSB 2008).

De fire sentralitetsnivåene er:

- Sentrale kommuner (Sentralitet 3)
Kommuner som omfatter et tettsted på nivå 3 eller som ligger innenfor 75 minutters reisetid fra et slikt tettsteds sentrum. For Oslo 90 minutters reisetid.
- Noe sentrale kommuner (Sentralitet 2)
Kommuner som omfatter et tettsted på nivå 2 eller som ligger innenfor 60 minutters reisetid fra et slikt tettsteds sentrum.
- Mindre sentrale kommuner (Sentralitet 1)
Kommuner som omfatter et tettsted på nivå 1 eller som ligger innenfor 45 minutters reisetid fra et slikt tettsteds sentrum.
- Minst sentrale kommuner (Sentralitet 0)
Kommunene som ikke fyller noen av kravene ovenfor.

Dersom kommunen fyller kravene til sentralitet på flere nivåer, gjelder det høyeste av disse nivåene.

Reisetid brukes som grunnlag for å beregne en kommunes sentralitet. Tettstedene som brukes for å kode sentraliteten er delt i 3 nivåer og har vanligvis et folketall på:

- Nivå 3. Minst 50 000 og ellers ha funksjoner som et landsdelssenter. Funksjoner som et landsdelssenter er overordnet kravet til innbyggertall.
- Nivå 2. Mellom 15 000 og 50 000

- Nivå 1. Mellom 5 000 og 15 000. Unntak er tettstedene Brønnøysund og Svolvær.

Det ligger også vurderinger bak om kommunen ligger slik til at det er mulig å gjennomføre leilighets vise dagsreiser til et tettsted på nivå 3. Dette og mer er nærmere beskrevet i NOS C192 (SSB 1994).

1.4. Feilkilder og usikkerhet

For innvandrere er det en del uoppgitte når det gjelder opplysninger om foreldrene. Det gjelder foreldrenes utdanningsnivå og opplysninger om sysselsettingsstatus. For sysselsettingsstatus er årsaken at en av eller begge foreldrene til noen innvandrere ikke er registrert bosatt i Norge. For disse mangler vi status om sysselsetting. For 34,9 prosent av innvandrerelevne i dette datamaterialet, har en av foreldrene ukjent status for sysselsetting, og for 1,0 prosent har begge foreldrene ukjent status. For norskfødte elever med innvandrerforeldre er det 4,8 prosent hvor vi ikke har opplysninger om en av foreldrene og 3,2 prosent for de øvrige elevene.

Når det gjelder manglende opplysninger om utdanning, er det foreldre som ikke er bosatt i Norge. En annen årsak er at foreldrene ikke har vært i kontakt med steder som rapporterer utdanning til SSB, eller de er i et yrke som ikke trenger norsk autorisasjon. SSB får utdanningsopplysninger fra læresteder i Norge. For yrker innen helsefag, slik som lege, sykepleier m. fl. trenger man norsk autorisasjon. SSB får utdanningsopplysninger for disse fra diverse autorisasjonsregistre. Det hentes også opplysninger fra flyktningeregistre og UDI. Ellers kan personer fra EØS- og nordiske land komme og bosette seg i Norge uten at utdanningen registreres.

Noen nasjonaliteter har høyere uoppgitt andel enn andre. Av de største landene kan nevnes at uoppgitt andelen for foreldrenes utdanningsnivå er størst for innvandrer-elever fra Polen, Litauen og Thailand. For disse landene kjenner vi ikke statusen til foreldrene for over 80 prosent av elevene. For elever som har innvandret fra Irak, mangler 12 prosent av elevene opplysninger om foreldrene, mens 16 prosent av innvandrerelever fra Somalia og Iran mangler opplysninger om foreldrene.

2. Sosial bakgrunn og skoleprestasjoner

I dette kapittelet skal vi se at sammenhengen mellom elevenes sosiale bakgrunn, og resultater på de nasjonale prøvene og hvor mange grunnskolepoeng elever oppnår, er stor. Vi måler den sosiale bakgrunnen med mor eller fars utdanningsnivå. Den av foreldrene som har høyest utdanningsnivå, definerer elevens sosiale bakgrunn. Vi vil først se på sammenhengen mellom sosial bakgrunn og nasjonale prøver. Deretter ser vi på sammenhengen mellom sosial bakgrunn og grunnskolepoeng.

Det mangler opplysninger om foreldrenes utdanning for 41 prosent av innvandrer-elevene, mens for norskfødte med innvandrerforeldre og de øvrige elevene er det opplysninger om så godt som alle, hhv. 3 og 1 prosent mangler. De tallene vi har viser at utdanningsnivået for innvandrerelever generelt er lavere enn for de to andre gruppene. En større del av innvandrerne og norskfødte elever med innvandrerforeldre har foreldre med lav utdanning. 25 prosent av innvandrerne og 29 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre har foreldre som har grunnskole som høyeste fullførte utdanning. Denne andelen er bare 6 prosent for de øvrige elevene. Motsatt har 20 prosent av innvandrerelevne foreldre som har fullført høyere utdanning. 31 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre har foreldre med høyere utdanning og 49 prosent av de øvrige elevene har det. Vi vet selvfølgelig ikke noe om den store uoppgittandelen for utdanningsnivået blant foreldre til innvandrerelever, men vi har ingen grunn til å tro at disse skulle være spesielt høyt utdannet. Når personer innvandrer til Norge og ønsker jobb her i landet, vil mange som har en utdanning før de kom til Norge trenge en norsk godkjenning,

autorisasjon eller videre- eller etterutdanning. Dette medfører at utdanningsopplysninger er registrert.

2.1. Nasjonale prøver

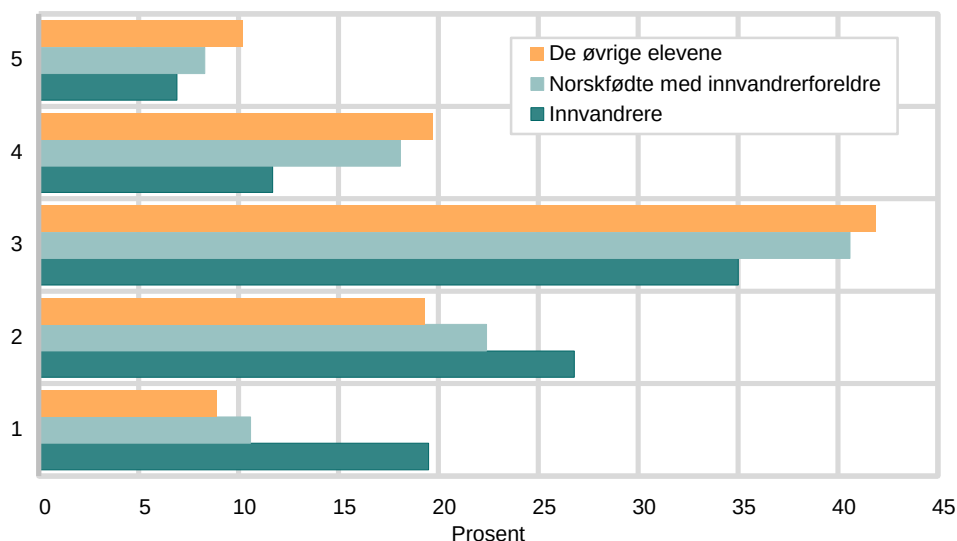
De nasjonale prøvene skal gi informasjon om hvordan elevene mestrer lesing, regning og engelsk. Oppgavene på prøvene gis slik at det skal være mulig å gi informasjon om elever på alle ferdighetsnivåer, og resultatene publiseres etter mestringsnivå. Det høyeste mestringsnivået på 8. trinn er nivå 5 og det laveste er nivå 1. ”Prøvene i regning og lesing er ikke prøver i fagene norsk, samisk og matematikk, men i lesing og regning som grunnleggende ferdigheter på tvers av fag. Prøvene i engelsk fokuserer på leseforståelse, ordforråd og grammatikk” (Utdanningsdirektoratet 2013b).

Vi vil begynne med å gi et generelt bilde av hvordan elevene presterer i de nasjonale prøvene på 8. klassetrinn. Figur 2.1-2.3 viser oppnådd nivå i 2012 for de tre kategoriene; innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen. Resultatene er entydige og viser at både i engelsk, lesing og regning, er andelen blant innvandrere større på de laveste nivåene enn andelen for de øvrige elevene. Sagt med andre ord, er det større sannsynlighet for å være på de laveste nivåene dersom du er innvandrer. Motsatt er det størst andel av de øvrige elevene på de høyeste nivåene, nivå 3, 4 og 5. På alle prøvene ligger norskfødte med innvandrerforeldre mellom innvandrere og de øvrige elevene.

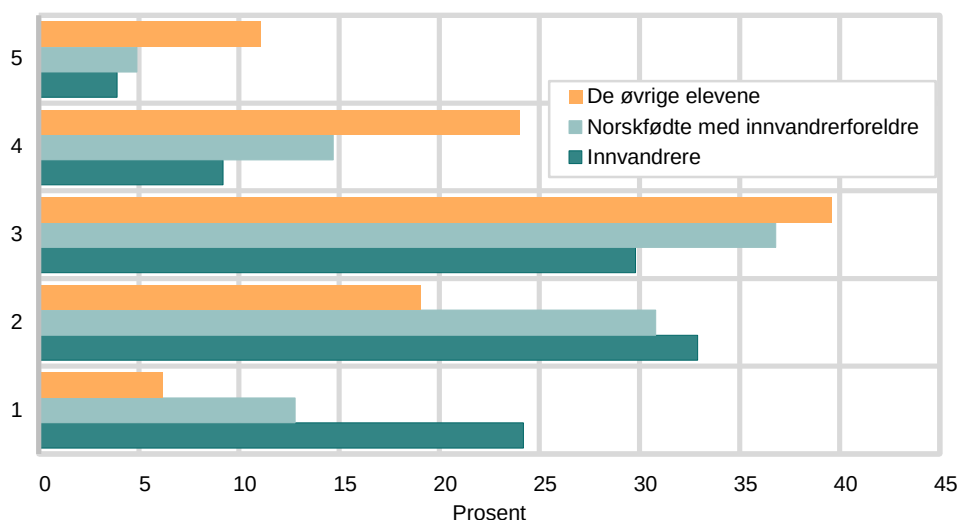
En fjerdedel av innvandrerne på laveste nivå i lesing

Av de elevene som befinner seg på det laveste nivået, er den største forskjellen mellom innvandrere og de øvrige, i lesing. I lesing befinner hovedtyngden av innvandrerelvene seg på de laveste nivåene. Nesten seks av ti er på nivå 1 eller 2. Figur 2.2 viser også at 24 prosent av innvandrerne og 6 prosent av de øvrige elevene er på det aller laveste nivået i lesing. I motsatt ende av skalaen, finner vi at fire prosent av innvandrerne og 11 prosent av de øvrige elevene er på det høyeste nivået i lesing. Også på nivå 4, som er et høyt nivå, er det en mye større andel av de øvrige elevene. 24 prosent av de øvrige elevene er på nivå 4, mens bare 9 prosent av innvandrerne er på dette nivået. Lesing danner ofte grunnlag for forståelse for andre fag, så det er kanskje ikke så uventet at vi finner den samme tendensen i andre fag. I engelsk (se figur 2.1) finner vi minst forskjell på de høyeste nivåene mellom innvandrere og den øvrige befolkningen. Her er det «bare» tre prosentpoeng mellom innvandrere og den øvrige befolkningen på nivå 5. 7 prosent av innvandrerelvene og ti prosent av de øvrige elevene er på nivå 5 i engelsk.

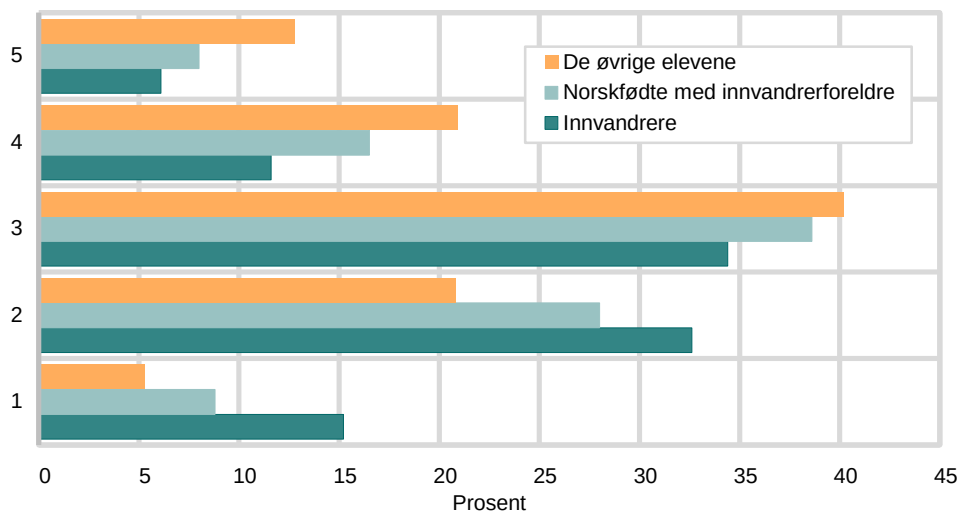
Figur 2.1. Nasjonale prøver i engelsk på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. Begge kjønn. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.2. Nasjonale prøver i lesing på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. Begge kjønn. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

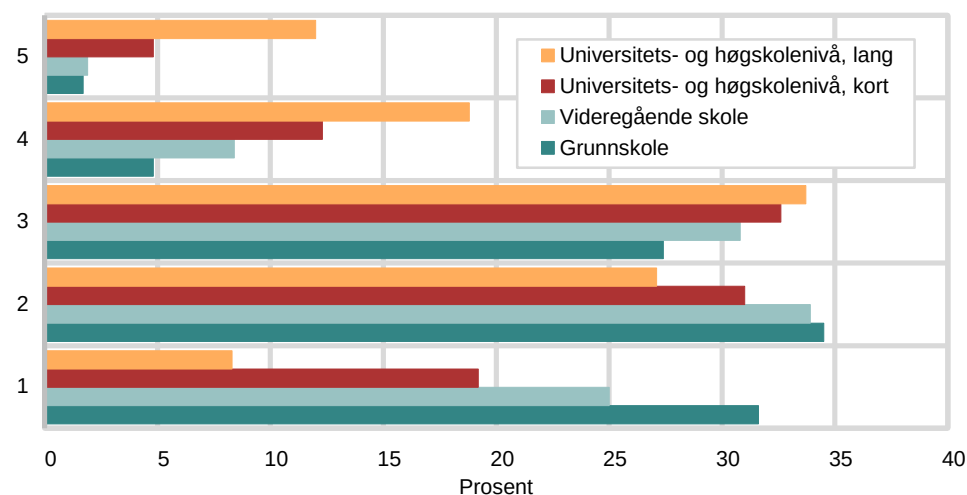
Figur 2.3. Nasjonale prøver i regning på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. Begge kjønn. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sammenheng mellom mestringsnivå og sosial bakgrunn

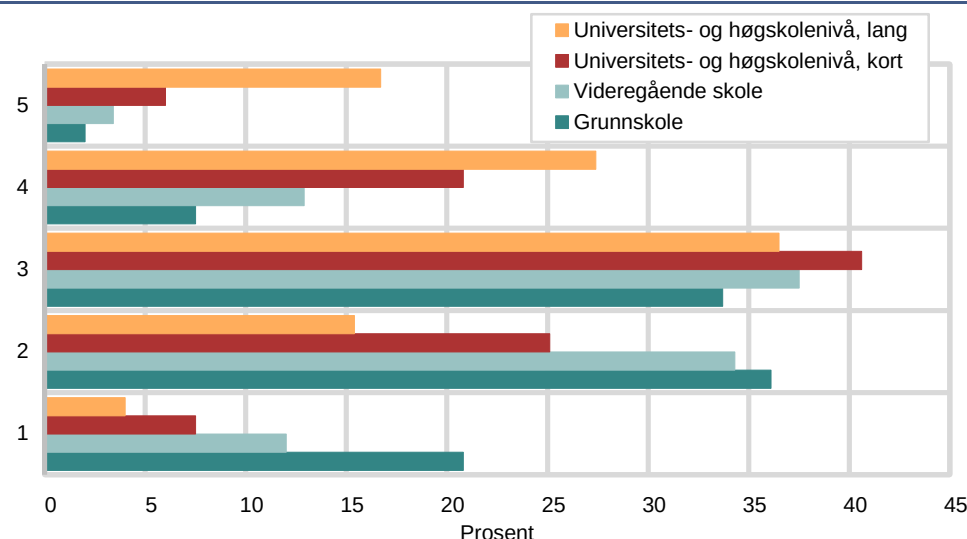
Andelen elever på høye mestringsnivåer (nivå 4 og 5), er større når foreldrene har høy utdanning, og spesielt lang høyere utdanning. Både for innvandrererelever, norskfødte med innvandrerforeldre og de øvrige elevene, er andelen elever på de to høyeste mestringsnivåene større dersom minst en av foreldrene har høyere utdanning sammenlignet med om ingen av foreldrene har høyere utdanning. Dette gjelder både på prøvene i lesing, engelsk og regning. På prøven i lesing for eksempel, oppnår 32 prosent av innvandrererelever som har foreldre med grunnskole, nivå 1. Bare 2 prosent av innvandrererelever med foreldre med grunnskole, oppnår nivå 5. Figur 2.4 viser at hvis foreldrene har lang universitets- eller høgskole-utdanning, oppnår 12 prosent av barna mestringsnivå 5 i lesing. Vi ser at jo høyere utdanning foreldrene har, desto større andel av barna har et høyt mestringsnivå.

Figur 2.4. Nasjonale prøver i lesing for innvandrererelever på 8. trinn etter mestringsnivå og foreldrenes utdanningsnivå. Begge kjønn. 2012

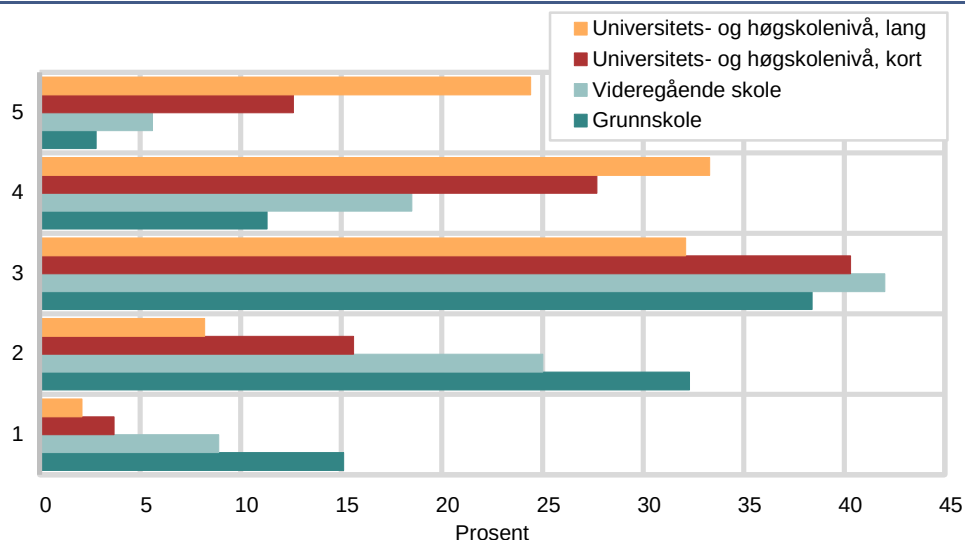
Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.5. Nasjonale prøver i lesing for norskfødte elever med innvandrerforeldre på 8. trinn etter mestringsnivå og foreldrenes utdanningsnivå. Begge kjønn. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figurene viser at til tross for samme sosiale bakgrunn, ligger innvandrererelever på et lavere mestringsnivå enn de øvrige elevene og de norskfødte med innvandrerforeldre. Sistnevnte ligger mellom innvandrere og de øvrige. Innvandrere med foreldre med lang høyere utdanning har en lavere andel på de to høyeste mestringsnivåene sammenlignet med de to andre gruppene. For innvandrererelever med foreldre med lang universitets- og høghskoleutdanning, oppnådde 12 prosent av barna mestringsnivå 5 i lesing. For foreldre med tilsvarende utdanning for de øvrige elevene, hadde 24 prosent av elevene det høyeste mestringsnivået. Tilsvarende finner vi størst andel innvandrere på det laveste nivået, nivå 1, for de som har foreldre med grunnskole. 32 prosent innvandrererelever og 15 prosent for de øvrige, hadde mestringsnivå 1.

Figur 2.6. Nasjonale prøver i lesing for øvrige elever på 8. trinn etter mestringsnivå og foreldrenes utdanningsnivå. Begge kjønn. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Prøven i regning viser det samme bildet som i lesing. 19 prosent av innvandrere og 28 prosent av de øvrige elevene med foreldre med lang høyere utdanning var på nivå 5. Uansett foreldrenes utdanningsnivå, er det færre innvandrere på nivå 5, men flere på nivå 1.

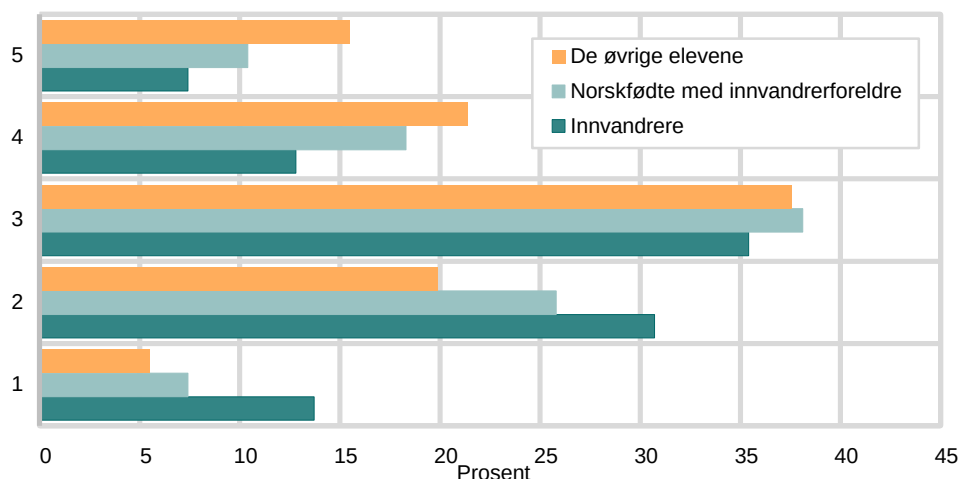
Det som skiller minst mellom innvandrere og de øvrige elevene, er prøven i engelsk for elever som har foreldre med lang høyere utdanning. Her har omtrent en like stor andel innvandrere som øvrige elever, oppnådd det høyeste mestringsnivået. Når foreldrene har lang høyere utdanning, oppnår 21 prosent av innvandrerene og 22 prosent av de øvrige elevene, mestringsnivå 5 (se vedleggstabell 6). Tilsvarende andel for norskfødte med innvandrerforeldre er 28 prosent. Når minst en av foreldrene har lang høyere utdanning, er andelen på de to høyeste nivåene størst blant norskfødte med innvandrerforeldre. 28 prosent oppnår nivå 5 og 33 prosent oppnår nivå 4. Både på nivå 4 og 5 er dette høyere enn for de to andre gruppene.

Kjønnsforskjeller

Gutter har en større andel på mestringsnivå 4 og 5 enn jenter for alle kategorier i regning. 7 prosent av innvandrer-gutter er på nivå 5, mens 5 prosent av innvandrer-jentene er på dette høyeste nivået. For de øvrige elevene er 16 prosent av guttene på nivå 5, mens 10 prosent av de øvrige jentene er på høyeste nivå. Dette er den største kjønnsforskjellen vi ser på de nasjonale prøvene i regning og engelsk på 8. trinn i 2012, og den er i guttenes favør. På nivå 4 er ikke forskjellen så stor på jenter og gutter, bare ett prosentpoeng mer for gutter. 21 prosent av de øvrige guttene og 20 prosent av jentene er på nivå 4. For innvandrere er det hhv. 13 og 10 prosent for gutter og jenter. Ellers er fordelingen ganske lik i engelsk og regning for gutter og jenter. Spesielt i engelsk er det ganske lik andel gutter og jenter på de forskjellige nivåene. For innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er det hhv. to og ett prosentpoeng flere jenter enn gutter på nivå 5. For de øvrige elevene derimot, er andelen gutter på det høyeste nivået større enn for jenter.

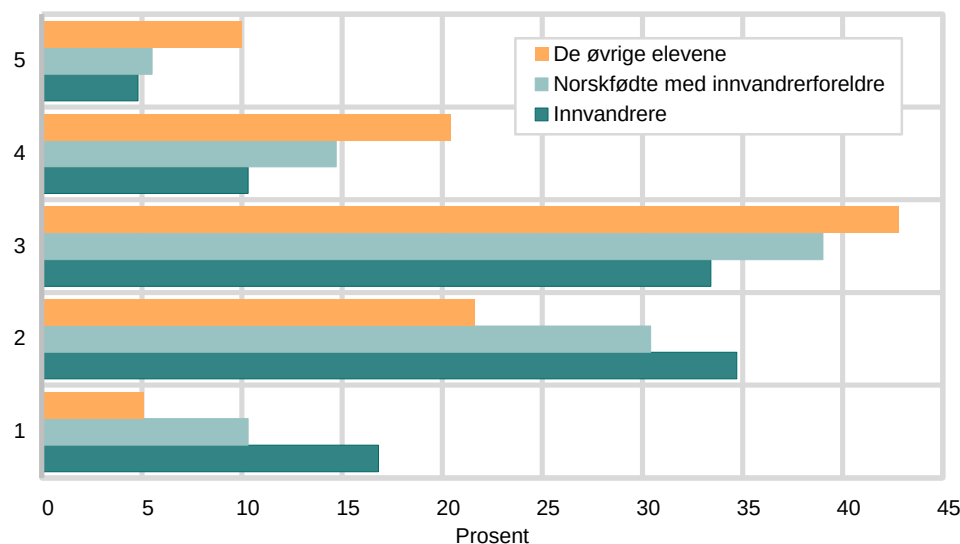
Når det gjelder prøvene i lesing, er det ikke riktig så jevnt fordelt mellom kjønnene som for de to andre prøvene. Det er størst andel jenter på nivå 4 og 5, mens det er størst andel gutter på de to laveste nivåene, 1 og 2. For innvandrere er 28 prosent av guttene på 8. trinn på det laveste nivået i lesing. Det er 20 prosent av innvandrerjentene som også er på det laveste nivået. Tilsvarende tall for de øvrige elevene er 8 prosent for guttene og 4 prosent for jentene.

Figur 2.7. Nasjonale prøver i regning for gutter på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.8. Nasjonale prøver i regning for jenter på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. 2012

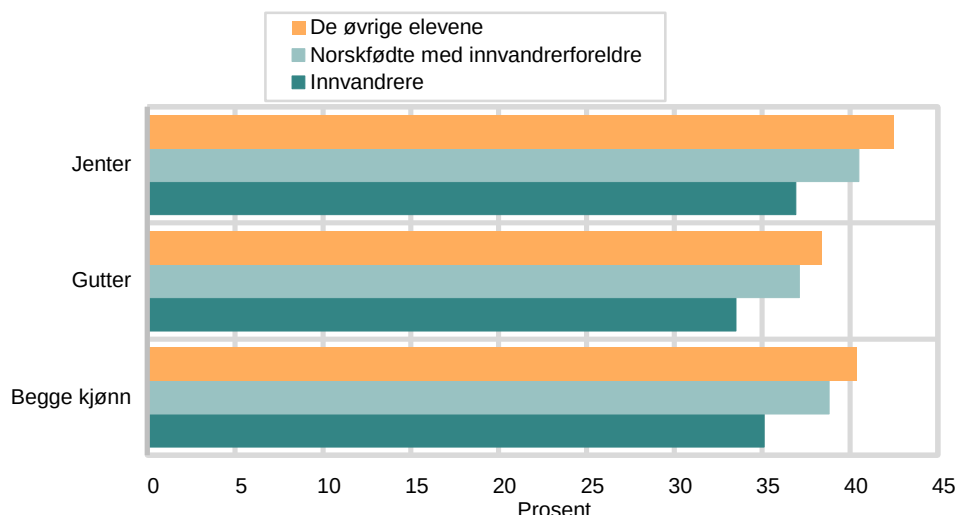

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.2. Grunnskolepoeng

En elevs grunnskolepoeng er gjennomsnittet av elevens standpunkt- og eksamens-karakterer i ungdomsskolen ganget med ti. Grunnskolepoengene er derfor et samlemål for alle elevens karakterer. Figur 2.9 viser gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for hver av gruppene innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever, som avsluttet grunnskolen i 2012. Vi ser at innvandrere i gjennomsnitt ligger lavere i antall poeng enn norskfødte med innvandrerforeldre og de øvrige elevene. Gjennomsnittlig ligger innvandrere om lag 5 poeng lavere enn de øvrige elevene. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere er 35,1, mens for de øvrige elevene er snittet på 40,4.

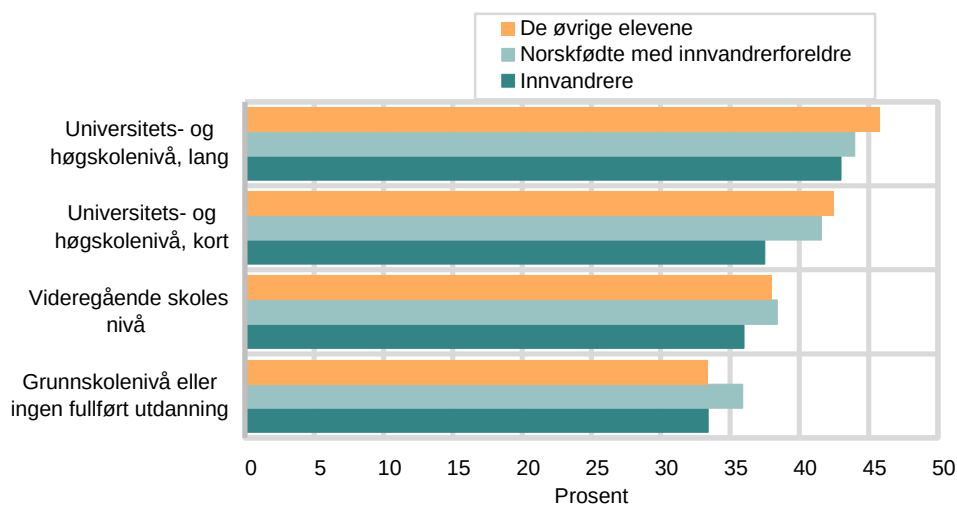
Figuren viser også at jenter har et høyere gjennomsnitt enn gutter for alle tre kategorier. Gjennomsnittet for innvandrerjenter er 36,9 poeng og for øvrige jenter 42,5.

Figur 2.9. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori og kjønn. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav utdanning hos foreldre

Vi ser av figur 2.10 at når foreldrene har lav utdanning, er det norskfødte med innvandrerforeldre som har høyest gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng. Når foreldrene har grunnskole eller ingen utdanning, har norskfødte med innvandrerforeldre et snitt på 35,9 poeng mens innvandrerne og de øvrige elevene har et snitt på 33,4 poeng. Også når foreldrene har videregående skole, ser vi at snittet er høyest for norskfødte med innvandrerforeldre.

Figur 2.10. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. Begge kjønn. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.10 viser ellers at det er en sammenheng mellom foreldrenes utdanningsnivå og gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng, slik som for de nasjonale prøvene. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere med foreldre med lang utdanning på universitets- og høghskolenivå er 43,0, og 33,4 når foreldrene har fullført utdanning på grunnskolenivå eller ikke har noen fullført utdanning. Dette er en stor forskjell i gjennomsnittet på hele 9,6 grunnskolepoeng. Også for de to andre gruppene ser vi store forskjeller. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng er høyere desto høyere foreldrenes utdanningsnivå er. Det er størst forskjell i gjennomsnittet for øvrige elever. Her er forskjellen 12,4 poeng for dem som har foreldre med grunnskole og de som har foreldre med lang høyere utdanning. For norskfødte med innvandrerforeldre er forskjellen på 8,1 poeng (se vedleggstabell A7). Det er nok her vi ser de største forskjellene i elevenes prestasjoner, bortsett fra på landbakgrunn. Når det gjelder landbakgrunn, kan nok mye tilskrives at foreldrene har ulikt utdanningsnivå.

3. Landbakgrunn

I dette kapitlet skal vi beskrive karakterforskjeller i forhold til elevenes landbakgrunn. I figur 2.9 viste vi at både innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som grupper har lavere gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng enn de øvrige elevene. Dette gjelder nødvendigvis ikke alle undergrupper, og ser vi på elever med bakgrunn fra enkeltland, ser vi at bildet er mer sammensatt. Indiske og vietnamesiske innvandrere har et høyere snitt enn elever uten innvandrerbakgrunn, men foreldrene deres har lavere utdanning enn foreldrene til elever uten innvandrerbakgrunn. Spesielt mange grupper blant norskfødte med innvandrerforeldre har et høyere gjennomsnitt enn elever uten innvandrerbakgrunn. Også bosniske og indiske innvandrerelver gjør det bedre enn man kan forvente ut fra sosial bakgrunn.

Det kan være mange forklaringer til variasjonen i grunnskolepoeng som statistikken viser, og vi kan ikke gi noen eksakte svar. Vi viste i kapittel 2 at når foreldrene har et høyt utdanningsnivå, har en høyere andel av barna høy mestring i lesing, regning og engelsk enn hvis foreldrene har lavt utdanningsnivå for alle tre hovedgrupper. I alle tre grupper økte gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng med foreldrenes utdanningsnivå. Vi påpekte også at når foreldrene har høyere utdanning, er en mindre andel innvandrerelver på de høyeste mestringsnivåene på de nasjonale prøvene og at de har et lavere gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng enn norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever med tilsvarende sosiale bakgrunn (se kapittel 2.1.2). De har med andre ord mindre uttelling for sosial bakgrunn enn de to andre gruppene. Dette er verdt å merke seg når det i tillegg er en lavere andel av foreldrene til innvandrerelvene som har høyere utdanning. Tabell 3.1 viser at 20 prosent av foreldrene til innvandrerelvene har høyere utdanning, mens 31 prosent av foreldrene til norskfødte med innvandrerforeldre og 49 prosent av foreldrene til de øvrige elevene har høyere utdanning. En fjerdedel av innvandrerelver har foreldre med grunnskole som høyeste fullførte utdanning. Det er grunn til å tro at denne andelen er høyere gitt den store uoppgittandelen.

Tabell 3.1. Andel foreldre på forskjellige utdanningsnivå og innvandringskategori, antall og prosent. 2012

	Grunnskole eller ingen fullført utdanning	Videregående skole	Universitet og høgskole, kort	Universitet og høgskole, lang	Uoppgitt
Innvandrere	25	14	14	6	41
Norskfødte med innvandrerforeldre	29	37	23	8	3
Den øvrige befolkningen	6	44	36	13	1

3.1. Grunnskolepoeng og enkeltland

Statistikken viser at gjennomsnittlige antall grunnskolepoeng varierer etter hvilket land innvandrerne kommer fra. Vedleggstabell A9 viser gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere fra de 20 største landene. Variasjonen i gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng er størst mellom indiske og tyrkiske innvandrere, med en snittforskjell på hele 11,6 poeng. For innvandrere fra India er gjennomsnittet på 41,7 poeng, mens for innvandrere fra Tyrkia er gjennomsnittet på 30,1.

Innvandrerelver fra India og Vietnam har et høyere gjennomsnitt enn elever uten innvandrerbakgrunn, som har et gjennomsnitt på 40,4 poeng. Indiske innvandrere har et gjennomsnitt på 41,7 og vietnamesiske innvandrere et snitt på 41,4. Disse landene har et høyere gjennomsnitt enn hele gruppen innvandrere (35,1). Innvandrere fra Vietnam og Kina har også høye snitt, med henholdsvis 41,4 for Vietnam og 40,4 for Kina. Blant foreldrene til disse gruppene er utdanningsnivået lavt og en svært liten del har høyere utdanning. For eksempel har 32 prosent av indiske elever foreldre med grunnskole.

De laveste snittene finner vi blant innvandrere fra Tyrkia (30,1), Thailand (31,3) og Somalia (31,3). Her finner vi også lavest utdanningsnivå blant foreldre. Norskfødte elever med innvandrerforeldre fra Tyrkia og Somalia er også lavest i gruppen norskfødte med innvandrerforeldre med snitt på 34,6 og 35,5 poeng. Snittet er dermed litt høyere når elevene er født i Norge, men det er det laveste snittet for alle i gruppen norskfødte med innvandrerforeldre. Det er også langt under snittet for elever uten innvandrerbakgrunn (40,4).

For alle nasjonalitetene av innvandrere, bortsett fra vietnameserne, har jenter et høyere snitt enn gutter. Vietnamesiske gutter har i 2012, i motsetning til i 2011, et høyere snitt enn jentene med 43,1 poeng, mens jentene har et snitt på 40,7 poeng. Til tross for at vietnamesiske gutter i 2012 har et høyere snitt enn de vietnamesiske jentene, blir bildet at jenter generelt har et høyere snitt enn guttene og at kjønnsforskjellene varierer noe i jentenes favør. Det er størst forskjell på gutter og jenter fra Litauen. Der skiller det 6,4 poeng. Forskjellen er minst for somaliske innvandrelever, der det bare skiller 1,4 poeng.

Blant norskfødte med innvandrerforeldre har vietnamesiske jenter et høyere snitt enn vietnamesiske gutter, så det er nok tilfeldig at vietnamesiske innvandrerjenter dette året hadde et høyere snitt enn jentene.

3.2. Høye poengsnitt blant norskfødte med innvandrerforeldre

Vi ser at for mange elever i gruppen norskfødte med innvandrerforeldre er snittet høyere enn for elever uten innvandrerbakgrunn (se vedleggstabell 10). Den tredje største landgruppen, de med landbakgrunn fra Sri Lanka, ligger høyt oppe med et snitt på 42,4 poeng. En annen gruppe blant de største, er norskfødte med vietnamesiske foreldre. Blant disse er også snittet høyere enn for elever uten innvandrerbakgrunn. Andre grupper med høye snitt, er de med landbakgrunn fra Tyskland og Kina. Disse er det ikke så mange av, men det er verdt å merke seg høye gjennomsnittstall. Elever med landbakgrunn fra Tyskland og Kina har et snitt på 47,0 og 45,5. Jentene med kinesisk bakgrunn har et snitt på 48,9 poeng. Elever med bakgrunn fra Somalia og Tyrkia, enten de er innvandrere, eller har foreldre som har innvandret fra disse landene, har noen av de laveste snittene. Snittet for disse ligger omtrent en hel karakter under snittet for elever uten innvandrerbakgrunn.

I tabell 3.1 har vi delt inn landene i tre grupper. Vi har skilt ut landene Vest-Europa m.fl. og EU-land i Øst-Europa. Tabellen viser at gruppen norskfødte jenter med innvandrerforeldre fra EU-land i Øst-Europa har det beste snittet. De har et snitt på 45,7 poeng og ligger dermed 3 poeng over jentene i gruppen øvrige elever, som er de uten innvandrerbakgrunn. Disse har et snitt på 42,5 poeng. To av gruppene blant norskfødte med innvandrerforeldre (Vest-Europa m.fl. og EU-land i Øst-Europa) har et høyere snitt enn jenter uten innvandringsgrunn. Det samme gjelder ikke for guttene. Gutter med foreldre fra EU-land i Øst-Europa har et mye dårligere snitt enn jentene med 37,4 i snitt mot jentenes 45,7 poeng. De som er med i denne gruppen er for det meste elever med foreldre fra Polen og Litauen.

Også når vi ser på snittet for begge kjønn, har norskfødte med innvandrerforeldre utenom gruppen ”verden for øvrig” et høyere snitt enn elever uten innvandrerbakgrunn, som har et snitt på 40,4 poeng.

For innvandrere har jenter som har innvandret fra Vest-Europa, USA, osv. det høyeste snittet for grunnskolepoeng blant innvandrere. Dette snittet er 41,4 poeng. Som vi viste i figur 2.9, har jenter et høyere gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng enn gutter i alle tre innvandringskategorier. Dette ser vi også i tabell 3.1. når vi ser på landgrupper. For innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre er det litt mindre forskjell mellom kjønnene enn for de øvrige elevene. Denne forskjellen er dog ikke veldig stor, 0,7 poeng.

Tabell 3.2. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringsbakgrunn, kjønn og landgruppe. 2012

	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Innvandrere	35,1	33,5	36,9
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand	39,9	38,5	41,4
EU-land i Øst-Europa	34,1	31,8	36,4
Verden forøvrig ¹	34,6	33,1	36,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	38,8	37,1	40,5
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand	42,8	40,8	45,4
EU-land i Øst-Europa	41,3	37,4	45,7
Verden forøvrig	38,5	36,9	40,2
Øvrige elever	40,4	38,4	42,5

¹ Tyrkia inngår i verden for øvrig.

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Av tabell 3.1 fremgår det også at for begge kjønn ligger alle innvandrergruppene på et lavere snitt enn for elever som ikke har innvandrerbakgrunn til tross for at elever som har innvandret fra India og Vietnam har bedre snitt, og innvandrere fra Kina har samme snitt som elever uten innvandrerbakgrunn.

Vi har sett at det er store forskjeller i antall grunnskolepoeng for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra ulike land, og dette kan ha mange forklaringer. Blant annet ser man at det er store forskjeller i foreldrenes utdanningsnivå for de ulike landene som her er representert. I tallene inngår det elever med landbakgrunn fra krigsherjede land uten, eller med dårlig fungerende, utdanningsinstitusjoner. Da kan de ha et manglende grunnlag for videre utdanning i Norge. Noen barn har foreldre der kanskje en eller begge har dårlige lese- og skriveferdigheter. Dermed mangler de kanskje rettledning og en viss trening hjemmefra. Samtidig inneholder statistikken tall for innvandrere fra land med godt utbygde utdanningsinstitusjoner og disse elevene vil ha en helt annen type bakgrunn, og dette gjenspeiler seg også i tallene for de ulike nasjonalitetene.

3.3. Innvandrere fra Bosnia og India

Vi har sett at gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng øker med foreldrenes utdanningsnivå både for innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og de øvrige elevene. Dette er hovedregelen, men det finnes noen få unntak. Innvandrere fra Bosnia-Hercegovina og India, som har foreldre med lav utdanning, utgjør således et unntak fordi de har høyere snitt enn andre elever med lavt utdannede foreldre. Bosniske elever med foreldre med grunnskole- eller ingen utdanning har et snitt på 42,3 og indiske elever et snitt på 42,2. Dette er høyt fordi gruppen innvandrere og elever uten innvandrerbakgrunn, med foreldre som har grunnskole eller ingen fullført utdanning, har gjennomsnittlig 33,4 grunnskolepoeng. Også vietnamesiske og kinesiske innvandrere i samme situasjon har betydelig bedre resultater enn andre nasjonaliteter når foreldrene har lav utdanning. Gjennomsnittet for disse er på 40,2 poeng. Når dette er sagt skal det sies at dette er svært få det gjelder, bare 126 elever av 3 841 innvandrerelver.

4. Innvandringsgrunn

I statistikken over innvandringsgrunn har vi brukt innvandrerelevanes egen innvandringsgrunn. Den avviker ikke i nevneverdig grad fra mors innvandringsgrunn. Vi har også gjort forsøk på å lage tabeller etter fars innvandringsgrunn, men får da en andel uoppgitte på hele 42 prosent for innvandrere og 68 prosent for norskfødte med innvandrerforeldre. For norskfødte med innvandrerforeldre har vi derfor brukt mors innvandringsgrunn. Siden nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, finnes det ikke registrert noen innvandringsgrunn for disse. De er derfor ikke med i statistikken over innvandringsgrunn. De fem innvandringsgrunnene er: arbeid, familie, flukt, utdanning og annet. For innvandrerelevane i vårt datamateriale er ikke arbeid en aktuell innvandringsgrunn, og datamaterialet viser heller ikke at noen har denne innvandringsgrunnen. De to grunnene som er mest aktuelle er familieinnvandring og flukt. Familieinnvandring omfatter alle som har fått vedtak om familieinnvandring knyttet til en person som er bosatt i Norge. Familiemedlemmer av EØS-borgere trenger ikke å søke om oppholdstillatelse fordi de er underlagt registreringsordningen for EØS-borgere. I SSBs offisielle statistikk omfatter «flukt» de personene som har fått beskyttelse i Norge uten hensyn til om det er etter flyktningkonvensjonen (Dzamarija 2013). Personer med opphold på humanitært grunnlag, overføringsflyktninger uten flyktningstatus og personer med kollektiv beskyttelse er også inkludert. Man kan ut fra dette anta at personer som har innvandret pga. familie i utgangspunktet vil ha en sterkere tilknytning til Norge, og at det kan være med på å påvirke skoleprestasjoner i Norge. Det kan også være slik at en del personer som har flyktet, har flyktet fra krigsherjede land og ikke har kunnet få tilstrekkelig utdanning.

4.1. Grunnskolepoeng

De fleste innvandrerne i vårt utvalg, innvandret pga. familie (se tabell 4.1). Familieinnvandring utgjorde 63 prosent av alle ikke-nordiske innvandring i 2012, mens flukt stod for 28 prosent. Det er bare disse to innvandringsgrunnene vi kan si noe om, siden utdanning og annet utgjør for små grupper til at vi kan si noe om disse. Tabell 4.1 viser at flyktninger har et litt lavere snitt enn familieinnvandrere. Spesielt er snittet lavt for guttene med 32,6 poeng. Fra enkelte land innvandrer personer både pga. flukt og familie, slik som f. eks. Somalia og Irak, mens fra andre land er det mest en av grunnene, f. eks. familieinnvandring fra Polen og Litauen. Et nærmere dypdykk i data for enkeltland, viser at når innvandrere fra et land har forskjellige innvandringsgrunner, slik som flukt og familie, har nesten alltid de som innvandrer pga. familieinnvandring et høyere gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng enn flyktningene (se vedleggstabell 14) selv om ikke forskjellene er så store. For eksempel har flyktninger fra Irak et snitt på 33,8 poeng, mens familieinnvandrere har et snitt på 35,1 poeng. En av grunnene til at det er en forskjell kan være at når man kommer på familieinnvandring har man familie i landet og det kan kanskje være lettere å finne seg til rette i det nye landet enn når man kommer som flyktning. Som sagt er ikke forskjellene svært store. Vi finner mye større forskjeller når det gjelder landbakgrunn der forskjellen mellom innvandrere fra Tyskland og Tyrkia er på 12,4 poeng.

Tabell 4.1. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter innvandringsgrunn og kjønn. 2012

Innvandringsgrunn	Antall	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Totalt	3 841	35,1	33,5	36,9
Flukt	1 092	34,1	32,6	36,0
Familie	2 436	35,2	33,6	36,8
Uoppgitt	313	37,9	36,1	39,7

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Norskfødte med innvandrerforeldre hvor mor innvandret som flyktning, ligger et poeng lavere enn når innvandringen skjedde pga. familie. Snittet er høyere for norskfødte med innvandrerforeldre enn innvandrere, men mønsteret er det samme.

Tabell 4.2. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for norskfødte med innvandrerforeldre etter mors innvandringsgrunn og kjønn. 2012

Innvandringsgrunn	Antall	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Totalt	2 621	38,8	37,1	40,5
Flukt	528	38,2	36,3	40,0
Familie	1 069	39,1	37,4	40,8
Arbeid	13	41,5	37,8	47,4
Utdanning	26	40,9	40,1	42,1
Uoppgitt	985	38,6	37,0	40,4

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

99 prosent av flyktningene og 67 prosent av familieinnvandrerne kommer fra gruppen ”verden for øvrig” (se vedleggstabell 13). Av familieinnvandrerne har de som har innvandret fra et EU-land i Øst-Europa et lavere snitt enn familieinnvandrere fra ”verden for øvrig”. Ellers er det innvandrere fra landgruppe 1 som har det høyeste snittet (se kapittel 1.3. definisjoner).

4.2. Nasjonale prøver

På de nasjonale prøvene i lesing, regning og engelsk er andelen familieinnvandrere på det høyeste mestringsnivået større enn andelen blant flyktningene, se vedleggstabell 15. I lesing og regning er det en størst andel familieinnvandrere på de to høyeste nivåene, mens andelen flyktninger er høyest på nivå 1 og 2. Mest markert er dette i regning. I engelsk er det litt annerledes enn i lesing og regning. Her er andelen på nivå 5 størst for familieinnvandrerne, men andelen er størst blant flyktningene på nivå 3 og 4. Nivå 4 er også et høyt mestringsnivå. Andelen på nivå 1 og 2 blant familieinnvandrerne er litt større blant familieinnvandrerne enn for flyktningene.

5. Sysselsettingsstatus

Vi ønsker å se på foreldrenes yrkesdeltagelse. Hvis foreldrene deltar i yrkeslivet, kan det ha positiv innvirkning på innvandreres integrering både gjennom opparbeiding av språkferdigheter og andre ferdigheter. Derfor kan sysselsetting si noe om elevenes hjemmemiljø og kan være med på å påvirke elevenes forutsetninger for utdanning i Norge. De som er yrkesaktiv vil også i større grad ha ferdigheter som har gjort at de har kommet inn på arbeidsmarkedet i motsetning til dem som ikke har kommet inn på arbeidsmarkedet. Slik sett kan foreldrenes utdanningsnivå og generelle ferdigheter virke inn på barnas skoleprestasjoner. Vi finner en forskjell på gjennomsnittlig 6 grunnskolepoeng når begge foreldrene er sysselsatt enn når ingen av foreldrene er sysselsatt. På de nasjonale prøvene er en større andel elever på det høyeste mestringsnivået når begge foreldrene er sysselsatt enn hvis bare en eller ingen av foreldrene er sysselsatt. I engelsk er prosentene 10 og 4 når begge eller ingen er sysselsatt.

I Meld. St. 6 om en helhetlig integreringspolitikk sies det følgende: «Sysselsetting er en viktig arena for integrering. Det er store forskjeller mellom ulike innvandrergupper når det gjelder arbeidsdeltakelse. Arbeidsinnvandrere har et høyt sysselsettingsnivå. Samlet sett har imidlertid innvandrere lavere sysselsetting enn befolkningen for øvrig. Kvinner fra enkelte land har særlig lav sysselsetting.» Videre heter det: «Det er en hovedutfordring å øke sysselsettingen blant innvandrere fra land i Asia og Afrika som har kommet til Norge som flyktninger eller som familieinnvandrere. Det er imidlertid stor variasjon blant innvandrere fra disse landene. Mange deltar i samfunnet på linje med andre og er yrkesaktive. Andre har vanskeligheter med å komme inn og få fotfeste i arbeidslivet. Sett under ett er situasjonen på arbeidsmarkedet langt dårligere enn for befolkningen ellers. Sysselsettingsandelen i gruppen øker med botid, men kommer likevel ikke opp til et nivå som befolkningen for øvrig» (Meld. St. 6, 2012–2013).

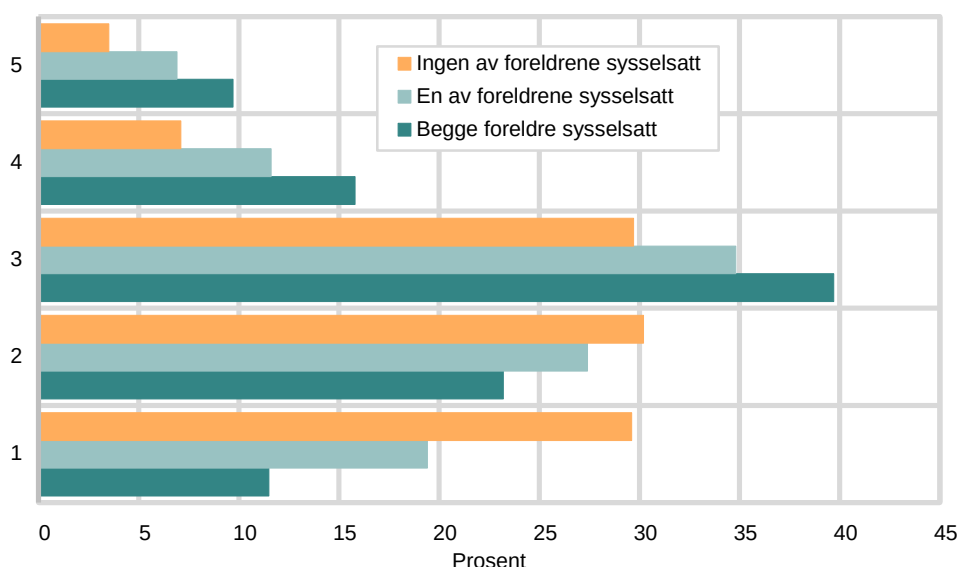
Skolebidragsindikatorer (Hægeland m. fl. 2005), kobler blant annet yrkesdeltagelse til elevenes familiebakgrunn.

Definisjonen på om en person er sysselsatt eller ikke, er om de utførte inntektsgivende arbeid i referanseuka i november 2012 (se kapittel 1.3 Definisjoner). Foreldrenes sysselsettingsstatus angir om en, begge eller ingen av foreldrene er sysselsatt i Norge. For nesten 35 prosent av innvandrerne er statusen til en av foreldrene ukjent fordi de ikke er registrert som bosatt i Norge. Dette innebærer at vi ikke vet om de lever og kanskje er sysselsatt i et annet land. Det vi da kan si noe om er statusen i Norge.

5.1. Nasjonale prøver og sysselsettingsstatus

Vi vil her se på samvariasjonen mellom foreldrenes sysselsettingsstatus i Norge og innvandrerelevens mestringsnivå på de nasjonale prøvene i engelsk i figur 5.1. Figuren viser at andelen på nivåene 3-5 er høyest når begge foreldrene er sysselsatt. Når ingen av foreldrene er sysselsatt er andelen på de laveste nivåene høyest. Er en av foreldrene sysselsatt, ligger andelen elever mellom de to andre. F. eks. ser vi at for de innvandrerne som har foreldre hvor ingen er sysselsatt, er 30 prosent på det laveste og 4 prosent på det høyeste mestringsnivået. Av de som har foreldre hvor begge er sysselsatte, er 12 prosent på laveste nivå og 10 prosent på høyeste nivå. Også for norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever ser vi den samme tendensen med høyere andeler på høye mestringsnivåer når begge foreldrene er sysselsatte og høyere andel på lavere nivåer dersom foreldrene ikke er sysselsatte. 60 prosent av innvandrerne med foreldre som ikke er sysselsatt, er på de to laveste nivåene (nivå 1 og 2). Denne andelen er 48 prosent for norskfødte med innvandrerforeldre og 42 prosent for de øvrige elevene. Det er en noe høyere andel innvandrerelever på de laveste nivåene, uansett om foreldrene er sysselsatt eller ikke (se vedleggstabell 18).

Figur 5.1. Innvandrerelever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter foreldrenes sysselsettingsstatus, begge kjønn. Prosent. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bildet er like tydelig også når det gjelder resultater fra de nasjonale prøvene i regning og lesing. Når begge foreldrene er sysselsatt, er det en høyere andel på nivåene 3-5 enn når en eller begge foreldre ikke er sysselsatt. Dette gjelder både for innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og de øvrige elevene (se vedleggstabell 15). Motsatt er andelen på de laveste nivåene høye når ingen av foreldrene er sysselsatt. For innvandrere er andelen spesielt høy både på nivå 1 og 2 i lesing når ingen av foreldrene er sysselsatt. 35 prosent av innvandrere hvor ingen av foreldrene er sysselsatt er på mestringsnivå 1 i lesing og 35 prosent er på nivå 2. Samtidig er veldig få med foreldre hvor ingen er sysselsatt på det høyeste mestringsnivået. I lesing er 2 prosent av innvandrere med foreldre hvor begge ikke

er sysselsatt på mestringsnivå 5, og for norskfødte med innvandrerforeldre er det tilsvarende bare 1 prosent på mestringsnivå 5.

De ukjente

I gruppene ”en av foreldrene er sysselsatt” og ”ingen av foreldrene er sysselsatt” inngår det noen foreldre med ukjent status, dvs. at de ikke er bosatt i Norge. Ved å bryte ned gruppen ”en av foreldrene er sysselsatt” i to undergrupper: ”den andre er ikke sysselsatt” (679 personer) og ”den andre har ukjent status” (748 personer) og fordele disse på mestringsnivå, kan vi få et bilde av om de er noe forskjell. Det vi ser er at disse to undergruppene ikke avviker vesentlig fra hovedgruppen resultatmessig (se vedleggs tabell A17). De følger hverandre i andel på alle mestringsnivå. Det største avviket finner vi på mestringsnivå 1 der gruppen ”en av foreldrene er sysselsatt og den andre er ikke sysselsatt” har en noe høyere andel (23 prosent). Gruppen ”en av foreldrene er sysselsatt og den andre har ukjent status”, har 17 prosent på nivå 1.

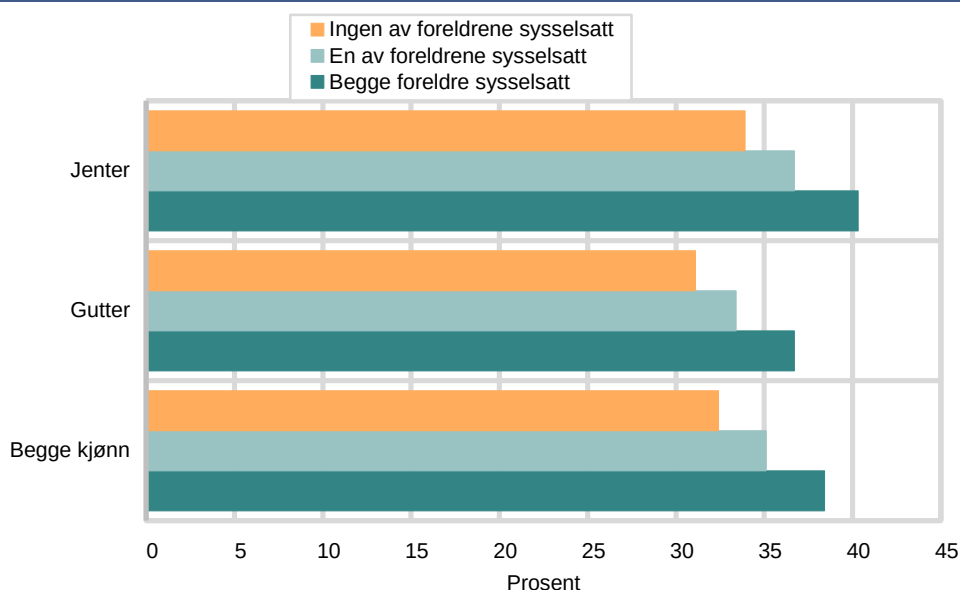
Gruppen ”ingen av foreldrene er sysselsatt” inkluderer tilfellene når begge foreldre har ukjent sysselsettingsstatus og tilfellet når den ene forelderen ikke er sysselsatt og den andre har ukjent status. Gruppen ”begge foreldrene har ukjent sysselsettingsstatus” består av svært få personer, og vi kan dermed se bort fra denne gruppen i statistisk sammenheng (se vedleggstabell A17).

5.2. Grunnskolepoeng og sysselsettingsstatus

Figur 5.2 viser at for innvandrere, er gjennomsnittlig antall oppnådde grunnskolepoeng 38,4 prosent for begge kjønn, 40,3 for jenter og 36,7 for gutter når begge foreldrene er sysselsatt. Også her ser vi tydelig at elever med to sysselsatte foreldre presterer bedre enn hvis bare en eller ingen av foreldrene er sysselsatt. Forskjellen for begge kjønn i gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng er 6 poeng når ingen eller begge foreldre er sysselsatt.

For norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen er også snittet høyest når begge foreldrene er sysselsatt, 40,4 og 41,3 poeng.

Figur 5.2. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter kjønn og foreldrenes sysselsettingsstatus. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6. Alder ved innvandring

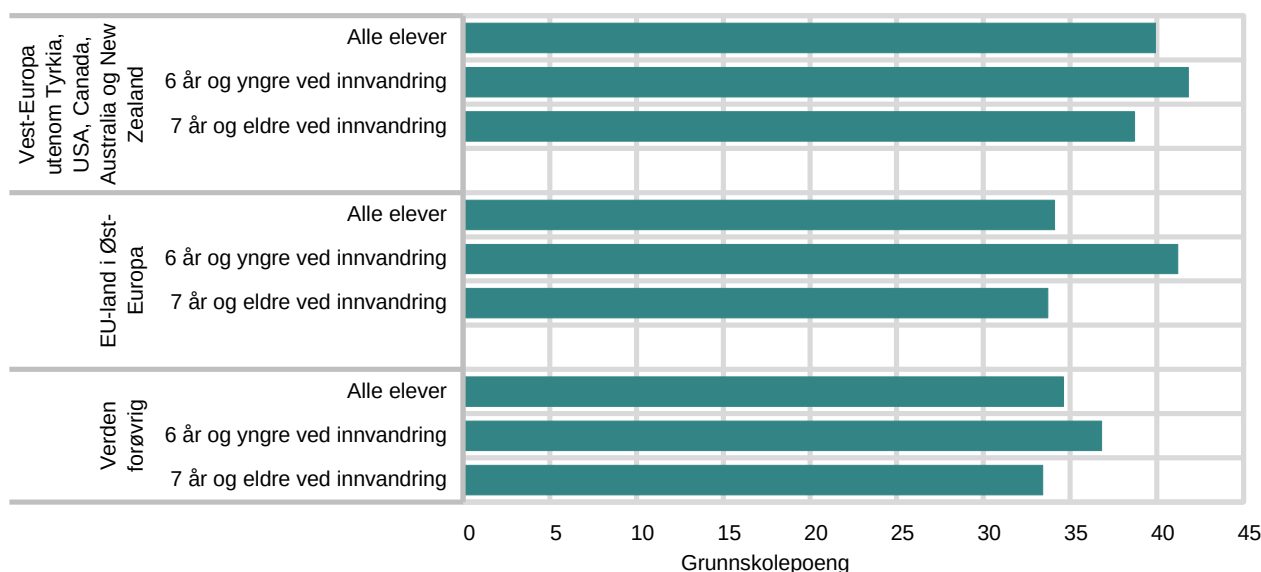
Resultater fra de nasjonale prøvene og gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng viser at det har en klar betydning om innvandringen skjer i løpet av de første seks årene i livet eller senere. Hvis innvandringen skjer før eller i løpet av det året barna begynner på skolen, skårer alle gruppene høyere enn når innvandring skjer ved sjuårs alder eller eldre. Dette innebærer at de som innvandrer før skolestart vil ha et snitt som er mer likt norskfødte med innvandrerforeldre, siden de ligger høyere enn innvandrere. Vi vil her se på innvandring fra de tre landgruppene «Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand», «EU-land i Øst-Europa» og «verden for øvrig» og alder ved innvandring. Figur 6.1 viser alder ved innvandring og gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng. Personer som var 6 år eller yngre når de innvandret til Norge, har flere grunnskolepoeng ved avsluttet 10. klasse. I figuren ser vi at for alle tre landkategoriene er antall grunnskolepoeng høyere for de som innvandret før de begynte på skolen. Dette samsvarer med funnene til Henriksen m. fl. 2009, som konkluderer med at «På sentrale levekårsområder er det små forskjeller mellom tidliginnvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, både om vi ser på registerdata og om vi ser på data fra levekårsundersøkelsen.»

Også oppnådde resultater på nasjonale prøver viser at elever som innvandrer når de er seks år eller yngre generelt sett gjør det bedre enn de som innvandrer når de er syv år eller eldre. Av dem som er i den yngste gruppen når de innvandrer, oppnår en høyere andel de høyeste mestringsnivåene. Dette gjelder for alle landgruppene. Det eneste unntaket er i engelsk. Der er det i gruppen Vest-Europa m.fl. flere som oppnår nivå 4 for de som innvandret året etter skolestart enn de som innvandret før eller samme år som skolestart (se vedleggs tabell A20). 20,2 prosent skårer på nivå 4 i gruppen 7 år og eldre, mens det i gruppen 6 år og yngre er 18,7 prosent som oppnår mestringsnivå 4. Dette er som sagt bare et unntak, for hovedtendensen er at det er flere på nivå 5 hvis innvandringen skjer før skolestart.

På prøven i engelsk og lesing oppnår en mye større andel i gruppen «verden for øvrig» nivå 1 (39 og 32 prosent), når alder ved innvandring var etter skolestart. Her virker det som om innvandringsalder har stor betydning. Også en stor del av innvandrere fra EU-land i Øst-Europa (24 prosent) oppnådde bare nivå 1 i lesing.

I 2012 hadde ikke alder ved innvandring betydning for å skåre på høyeste mestringsnivå i regning for gruppen fra «verden for øvrig». 3 prosent oppnådde nivå 5 i regning uansett alder ved innvandring. Dette er nokså uvanlig, siden alder ved innvandring har betydning for de andre gruppene.

Figur 6.1. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter alder ved innvandring og landgruppe. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7. Elevenes bosted

Tidligere har vi sett at elevenes resultater varierer etter hvor i landet elevene bor. Oslo har landets beste resultater på nasjonale prøver og gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng, men vi skal vise at dette ikke gjelder innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. For disse kommer Oslo langt nede på listen. Innvandrere i Sogn og Fjordane har i gjennomsnitt flere grunnskolepoeng enn innvandrere i andre fylker. Det som skiller Sogn og Fjordane fra andre fylker, er at forskjellen knyttet til sosial bakgrunn er mindre her enn i andre fylker. Elever med lavt utdannede foreldre har et bedre gjennomsnitt i Sogn og Fjordane enn i andre fylker.

Vi skal se på statistikken for grunnskolepoeng og nasjonale prøver i sammenheng med bostedskommune målt ved sentralitet. Kommunene i landet grupperes i tråd med standard for sentralitet (SSB 2008). Ved gjennomgang av resultater fra nasjonale prøver og grunnskolepoeng for fylker, tar vi ikke med sentralitet fordi det blir for få observasjoner i hver gruppe.

7.1. Kommuner

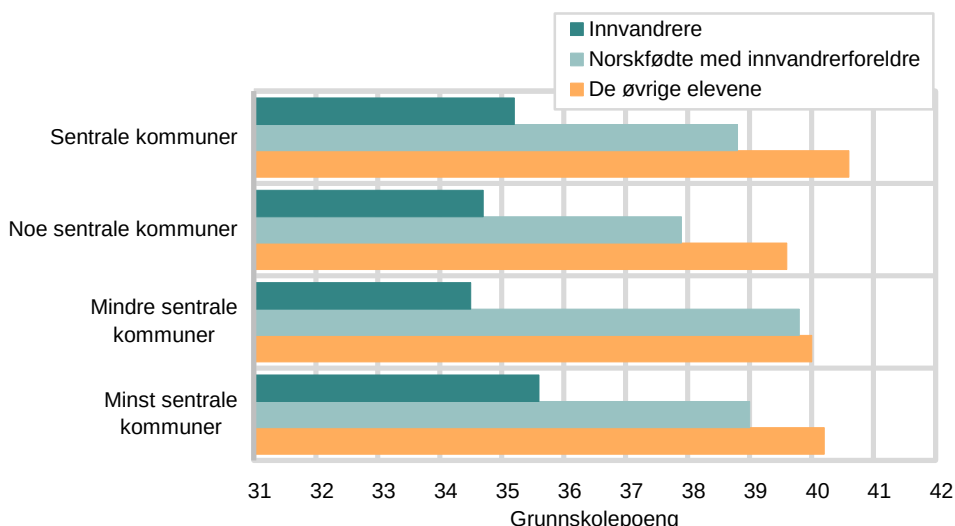
Variasjonen i mestringsnivå og grunnskolepoeng med hensyn på sentralitet kan ha sin forklaring i faktorer som foreldrenes utdanningsnivå. Variasjonen i antall grunnskolepoeng og sentralitet er ikke veldig stor, men størst for norskfødte med innvandrerforeldre.

Elever uten innvandrerbakgrunn, dvs. gruppen øvrige elever, som er bosatt i sentrale kommuner, har i snitt et høyere antall grunnskolepoeng med 40,6 poeng enn øvrige elever som er bosatt i kommuner som ikke er så sentrale (se figur 7.1.). Når det er sagt, ser vi også at hvis vi holder sentrale kommuner utenfor, stiger snittet jo mindre sentrale kommunene er. I noe sentrale kommuner har de øvrige elevene et snitt på 39,6 poeng, mens i mindre sentrale kommuner er snittet på 40,0 poeng. De over 6 000 elevene uten innvandrerbakgrunn som er bosatt i de minst sentrale kommunene, har et høyest snitt på 40,2 poeng. For innvandrere er det høyeste snittet å finne i minst sentrale kommuner. Her er snittet for innvandrerelever på 35,6 poeng. I sentrale kommuner er snittet på 35,2 poeng.

På bakgrunn av denne forskjellen i 2012 mellom innvandrere og øvrige elever om hvilken sentralitet som har det høyeste snittet, er det verdt å nevne at dette ikke er noe som bare gjelder for 2012-årgangen. Tallene tilbake til 2009 viser at dette også var tilfellet i de andre årene som SSB har data for. I 2012 går snittet litt ned for innvandrere i noe sentrale kommuner og mindre sentrale kommuner, men i alle årene i perioden 2009- 2012, er snittet for grunnskolepoeng for innvandrere høyest i minst sentrale kommuner. I 2009 og 2010 er det faktisk slik at snittet er enda høyere jo mindre kommunegruppene er.

For norskfødte med innvandrerforeldre kan vi ikke si noe sikkert, fordi antallet i de to kategoriene over minst og mindre sentrale kommuner er nokså små, og resultatene derfor kan være tilfeldige.

Resultatene fra de nasjonale prøvene underbygger resultater for gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng. For innvandrere som har et høyest snitt i de minst sentrale kommunene, er det en høyest andel på mestringsnivå 4 og 5 i de minst sentrale kommunene. Det er spesielt entydig i lesing og regning. I lesing er det bare 3 prosent av innvandrerne i sentrale kommuner som er på det høyeste mestringsnivået, mens i de minst sentrale kommunene er seks prosent av innvandrerne på høyeste mestringsnivå. Tilsvarende finner vi i regning, men her er en litt høyere andel på det høyeste nivå. Ni prosent av innvandrerne i de minst sentrale kommunene er på mestringsnivå 5, mens seks prosent av innvandrerne i sentrale kommuner befinner seg på dette nivået.

Figur 7.1. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori og sentralitet. Begge kjønn. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

For innvandrerne skiller resultatene fra prøven i engelsk seg litt ut fra regning og lesing. I engelsk er det omtrent lik andel (7 prosent) på nivå 5 for alle kommunetypene for innvandrerne. På nivå 4 i engelsk er det en høyest andel i de minst sentrale kommunene.

På alle tre prøver har innvandrerne færrest på det laveste mestringsnivået i de minst sentrale kommunene. I f. eks. lesing er 17 prosent av innvandrerne i de minst sentrale kommunene på nivå 1, mens i sentrale kommuner er 24 prosent av innvandrerne på nivå 1.

For elever uten innvandrerbakgrunn er derimot andelen på mestringsnivå 5 høyest og andelen på nivå 1 lavest i de sentrale kommunene. Dette gjelder klart og entydig både for regning, lesing og engelsk. I regning f. eks., er andelen på nivå 5 i sentrale kommuner 14 prosent, mens andelen på nivå 5 i minst sentrale kommuner er 10 prosent for elever uten innvandrerbakgrunn. Andelen på nivå 1 er 5 prosent for de sentrale kommunene, og 6 for de minst sentrale kommunene.

7.2. Fylker

I dette kapittelet skal vi se på tabeller som omhandler fylke og gjennomsnittlig oppnådde grunnskolepoeng og resultater på de nasjonale prøvene. Et av resultatene er at i Sogn og Fjordane gjør innvandrerelver det bedre enn innvandrerelver i andre fylker. Som for landet totalt sett er det også i dette fylket en klar positiv sammenheng mellom foreldres utdanningsnivå og elevenes gjennomsnittresultater. Det som skiller Sogn og Fjordane fra andre fylker, er at forskjellen knyttet til sosial bakgrunn er mindre her enn i andre fylker.

Varierende snitt for grunnskolepoeng i Oslo

Innvandrere i Sogn og Fjordane har høyere gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng med 36,5 poeng enn innvandrerne i resten av landet (se vedleggstabell 22). I Akershus og Oppland har også innvandrerelver høye snitt med 36,2 og 36,0. Oslo kommer helt nede som nummer 11 med et snitt på 35,0 poeng for innvandrerne. Heller ikke blant elever som er norskfødte med innvandrerforeldre, kommer Oslo høyt, men faktisk helt nede som nummer 12 med et snitt på 38,3 poeng. Blant de øvrige elevene derimot, har Oslo det høyeste gjennomsnittet i antall grunnskolepoeng av alle landets fylker med 42,5 poeng. Det er ikke slik at foreldrene til innvandrerelvene i Sogn og Fjordane har høyere utdanning enn i resten av landet. I Sogn og Fjordane er det særlig elever med lavt utdannede foreldre som hadde et

høyere gjennomsnitt enn elever med tilsvarende utdanning i landet ellers (SSB 2010).

Lavest snitt for antall grunnskolepoeng for innvandrererelever, finner vi i Troms med et snitt på 33,6. Telemark (33,8) og Sør-Trøndelag (33,9) ligger også lavest. For norskfødte med innvandrerforeldre ligger Nordland (35,2) og Telemark (36,5) lavest.

For øvrige elever kommer Akershus og Sogn og Fjordane (begge 41,4) som nummer to etter Oslo. Lavest er Finnmark (38,8).

Nasjonale prøver

Resultatene fra de nasjonale prøvene bekrefter resultatene for grunnskolepoeng. Hvis vi ser på de nasjonale prøvene på 8. trinn i regning, ser vi at innvandrererelever i Sogn og Fjordane har en størst andel på nivå 5 når vi sammenligner med andre fylker. 11,3 prosent av innvandrererelevne i dette fylket oppnådde nivå 5 i regning (se vedleggstabell 23). Den laveste andelen på nivå 5 finner vi i Telemark hvor 3,4 prosent av innvandrererelevne oppnådde nivå 5. Oslo kom langt ned på listen. Her oppnådde 6,3 prosent av innvandrererelevne nivå 5. Blant norskfødte med innvandrerforeldre oppnådde 7,6 prosent mestringsnivå 5, noe som heller ikke er så mye. For de øvrige elevene i Oslo, oppnådde 26 prosent nivå 5 i regning. Dette er det høyeste nivået i oversikten over fylker. Oslo skårer også meget bra for øvrige elever på nivå 3 og 4. En tredjedel av øvrige elever oppnådde nivå 3 og mer enn en av fire oppnådde nivå 4. Oslo hadde også minst andel av elevene på nivå 1 i regning (2,3 prosent) og er dermed suveren for elever uten innvandrerbakgrunn.

Referanser

- Bakken, Anders (2009): Ulikhet på tvers. Har foreldres utdanning, kjønn og minoritetsstatus like stor betydning for elevers karakterer på alle skoler? Rapport nr. 8/09. NOVA – Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Bakken, Anders og Elstad, Jon Ivar (2012): For store forventninger? Kunnskapsløftet og ulikhetene i grunnskolekarakterer. Rapport nr. 7/12. NOVA – Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Dzamarija, Minja Tea (2013): Innvandringsgrunn 1990-2011, hva vet vi og hvordan kan statistikken utnyttes? Rapporter 34/2013. Statistisk sentralbyrå.
- Henriksen, Kristin m.fl.(2009): Unge som innvandret før skolealder – hvor like er de norskfødte med innvandrerforeldre? Notater 2009/35. Statistisk sentralbyrå.
- Hægeland, T., L.J. Kirkebøen, O. Raaum og K.G. Salvanes (2005): Skolebidragsindikatorer. Beregnet for avgangskarakterer fra grunnskolen for skoleårene 2002-2003 og 2003-2004. Rapporter 33/2005. Statistisk sentralbyrå.
- Lovdata 2006: Forskrift til opplæringslova, kapittel 6:
<http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724>
- Meld. St. 6 (2012): En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap. Melding til Stortinget. Barne-, likestillings- og integreringsdepartementet. 26. oktober 2012.
- SSB (2012a): Befolkningsstatistikk. Innvandrere etter innvandringsgrunn, 1. januar 2012. Nesten halvparten innvandret for å arbeide, 30. august 2012.
<http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvgrunn/aar/2012-08-30>
- SSB (2012b): Sysselsettingsstatistikk, register basert, 2012, 4. kvartal, 7. juni 2013.
<http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/regsyst/aar/2013-06-7?fane=om#content>
- SSB (2013c): Befolkningsstatistikk. Innvandrere etter innvandringsgrunn, 1. januar 2013. 25 500 nye arbeidsinnvandrere i 2012, 3. september 2013.
<http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvgrunn>
- SSB (2013d): Utdanningsstatistikk. Karakterer ved avsluttet grunnskole, 2013. Høyest karakterer i Sogn og Fjordane, 6. november 2013.
<http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/kargrs>
- SSB (2010): Karakterer ved avsluttet grunnskole. Jevne og høye karakterer i Sogn og Fjordane, 17. desember 2010.
<http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/kargrs/aar/2010-12-17>
- SSB (2008): Database for standard klassifikasjoner.
<http://www4.ssb.no/stabas/MainFrames.asp?Language=nb>
- SSB (1994): Standard for kommunklassifisering 1994. Norges offisielle statistikk (NOS), C192. Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/a/histstat/nos/nos_c192.pdf
- Steinkellner, Alice og Holseter, Anne Marie Rustad (2013): Befolkningens utdanningsnivå, etter spørreundersøkelsen om utdanning fullført i utlandet, Rapporter 24/2013. Statistisk sentralbyrå.
- Utdanningsdirektoratet (2013a): Nasjonale prøver - et nyttig verktøy for pedagogisk utvikling og styring. <http://www.udir.no/Vurdering/Nasjonale-prover/>
- Utdanningsdirektoratet (2013b): ”Informasjon om nasjonale prøver 2013”. Utdanningsdirektoratet juli 2013.

Vedlegg A: Tabeller

Tabell A1. Andel elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i lesing 8. trinn, etter innvandringskategori. 2012. Prosent

Mestringsnivå	1	2	3	4	5
Begge kjønn					
Innvandrere	24,2	32,9	29,8	9,2	3,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	12,8	30,8	36,8	14,7	4,9
Den øvrige befolkningen	6,2	19,1	39,6	24,0	11,1
Gutter					
Innvandrere	28,4	35,5	25,9	7,3	3,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	15,6	34,3	33,0	13,3	3,8
Den øvrige befolkningen	8,4	22,7	38,8	20,9	9,2
Jenter					
Innvandrere	19,8	30,1	33,9	11,3	4,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	9,8	27,3	40,8	16,0	6,1
Den øvrige befolkningen	3,9	15,5	40,5	27,2	13,0

Tabell A2. Andel elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter innvandringskategori. 2012. Prosent

Mestringsnivå	1	2	3	4	5
Begge kjønn					
Innvandrere	19,5	26,8	35,0	11,7	6,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	10,6	22,4	40,6	18,1	8,3
Den øvrige befolkningen	8,9	19,3	41,9	19,7	10,2
Gutter					
Innvandrere	21,4	26,3	35,3	11,1	5,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	10,1	22,6	40,3	19,0	8,0
Den øvrige befolkningen	9,6	19,0	40,5	20,2	10,8
Jenter					
Innvandrere	17,5	27,4	34,7	12,4	8,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	11,1	22,1	40,8	17,3	8,6
Den øvrige befolkningen	8,2	19,7	43,3	19,2	9,6

Tabell A3. Andel elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i regning 8. trinn, etter innvandringskategori. 2012. Prosent

Mestringsnivå	1	2	3	4	5
Begge kjønn					
Innvandrere	15,2	32,6	34,4	11,6	6,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	8,8	28,0	38,6	16,5	8,0
Den øvrige befolkningen	5,3	20,8	40,2	20,9	12,8
Gutter					
Innvandrere	13,7	30,7	35,4	12,8	7,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	7,4	25,8	38,1	18,3	10,4
Den øvrige befolkningen	5,5	19,9	37,6	21,4	15,5
Jenter					
Innvandrere	16,8	34,7	33,4	10,3	4,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	10,3	30,4	39,0	14,7	5,5
Den øvrige befolkningen	5,1	21,6	42,8	20,4	10,0

Tabell A4. Elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i regning på 8. trinn, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. 2012. Antall og prosent

	Antall	Prosent				
		1	2	3	4	5
Innvandrere						
Totalt	3 206	15,2	32,6	34,4	11,6	6,1
Grunnskole	920	20,9	41,6	29,7	5,8	2,1
Videregående utdanning	804	15,0	30,3	36,6	12,2	5,8
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	632	9,8	29,1	40,0	15,0	6,0
Høyere utdanning, mer enn 4 år	404	5,7	17,1	35,6	22,5	19,1
Ukjent/ingen utdanning	446	20,0	37,2	31,4	7,8	3,6
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Totalt	2 952	8,8	28,0	38,6	16,5	8,0
Grunnskole	753	11,3	35,2	39,6	10,9	3,1
Videregående utdanning	1 102	9,1	30,3	39,1	15,8	5,7
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	718	6,8	22,4	39,8	19,8	11,1
Høyere utdanning, mer enn 4 år	296	3,4	12,8	32,8	27,0	24,0
Ukjent/ingen utdanning	83	20,5	36,1	31,3	12,0	-
Den øvrige befolkningen						
Totalt	52 859	5,3	20,8	40,2	20,9	12,8
Grunnskole	2 833	15,1	37,5	35,4	8,8	3,2
Videregående utdanning	21 216	7,7	27,2	42,8	15,8	6,5
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	20 691	3,0	16,6	41,1	24,5	14,8
Høyere utdanning, mer enn 4 år	8 084	1,5	8,5	32,6	29,6	27,7
Ukjent/ingen utdanning	35	20,0	34,3	34,3	11,4	-

Tabell A5. Elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i lesing på 8. trinn, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. 2012. Antall og prosent

	Antall	Prosent				
		1	2	3	4	5
Innvandrere						
Totalt	3 089	24,2	32,9	29,8	9,2	3,9
Grunnskole	870	31,6	34,5	27,4	4,8	1,7
Videregående utdanning	773	25,0	33,9	30,8	8,4	1,9
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	625	19,2	31,0	32,6	12,3	4,8
Høyere utdanning, mer enn 4 år	409	8,3	27,1	33,7	18,8	12,0
Ukjent/ingen utdanning	412	30,8	36,2	24,5	5,8	2,7
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Totalt	2 948	12,8	30,8	36,8	14,7	4,9
Grunnskole	751	20,8	36,1	33,7	7,5	2,0
Videregående utdanning	1 097	12,0	34,3	37,5	12,9	3,4
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	717	7,5	25,1	40,6	20,8	6,0
Høyere utdanning, mer enn 4 år	299	4,0	15,4	36,5	27,4	16,7
Ukjent/ingen utdanning	84	27,4	42,9	25,0	4,8	-
Den øvrige befolkningen						
Totalt	52 814	6,2	19,1	39,6	24,0	11,1
Grunnskole	2 840	15,1	32,3	38,4	11,3	2,8
Videregående utdanning	21 231	8,9	25,0	42,0	18,5	5,6
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	20 644	3,7	15,6	40,3	27,7	12,6
Høyere utdanning, mer enn 4 år	8 066	2,1	8,2	32,1	33,3	24,4
Ukjent/ingen utdanning	33	24,2	27,3	33,3	15,2	-

Tabell A6. Elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i engelsk på 8. trinn, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. 2012. Antall og prosent

	Antall	Prosent				
		1	2	3	4	5
Innvandrere						
Totalt	3 161	19,5	26,8	35,0	11,7	6,9
Grunnskole	898	27,7	30,2	31,6	8,1	2,3
Videregående utdanning	796	19,6	29,9	34,4	12,6	3,5
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	631	14,7	23,1	39,3	13,5	9,4
Høyere utdanning, mer enn 4 år	407	5,2	12,3	41,3	20,4	20,9
Ukjent/ingen utdanning	429	22,8	33,3	31,0	7,0	5,8
Norskfødte med innvandrerforeldre						
Totalt	2 938	10,6	22,4	40,6	18,1	8,3
Grunnskole	751	17,2	29,4	39,4	11,3	2,7
Videregående utdanning	1 094	10,6	23,3	43,9	16,5	5,8
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	715	6,6	16,6	42,9	22,9	10,9
Høyere utdanning, mer enn 4 år	295	1,4	10,5	27,8	32,5	27,8
Ukjent/ingen utdanning	83	19,3	37,3	32,5	9,6	1,2
Den øvrige befolkningen						
Totalt	52 462	8,9	19,3	41,9	19,7	10,2
Grunnskole	2 814	20,4	26,8	37,2	11,6	4,1
Videregående utdanning	21 055	12,6	24,4	42,4	14,9	5,7
Høyere utdanning, 4 år eller mindre	20 540	5,9	16,9	43,7	22,4	11,2
Høyere utdanning, mer enn 4 år	8 019	2,7	9,5	37,7	28,4	21,7
Ukjent/ingen utdanning	34	20,6	29,4	29,4	14,7	5,9

Tabell A7. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori, kjønn og foreldrenes utdanningsnivå. 2012

	Grunnskolenivå/i ngen fullført utdanning	Videregående skole nivå ¹	Universitets- og høgskolenivå, 4 år eller mindre	Universitets- og høgskolenivå, mer enn 4 år
Begge kjønn				
Innvandrerne	33,4	36,0	37,5	43,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	35,9	38,4	41,6	44,0
Den øvrige befolkningen	33,4	38,0	42,5	45,8
Gutter				
Innvandrerne	32,2	34,3	35,8	41,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	34,1	36,7	39,9	42,3
Den øvrige befolkningen	31,5	35,9	40,5	44,1
Jenter				
Innvandrerne	34,6	37,6	39,4	44,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	37,6	40,3	43,1	45,9
Den øvrige befolkningen	35,4	40,2	44,6	47,7

¹Inkluderer nivået påbygging til videregående utdanning

Tabell A8. Innvandrerelever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter foreldrenes sysselsettingsstatus, begge kjønn. Prosent. 2012

	Prosent				
	1	2	3	4	5
Innvandrere					
Begge foreldre sysselsatt	12	23	40	16	10
Ingen av foreldrene sysselsatt	36	30	27	5	2
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt	23	27	34	11	6
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	17	28	36	12	8
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status ..	23	30	34	9	4
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	31	28	22	9	9
Norskfødte med innvandrerforeldre					
Begge foreldre sysselsatt	11	22	41	18	8
Ingen av foreldrene sysselsatt	6	18	42	23	11
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt	21	28	37	11	4
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	12	26	40	16	6
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status ..	6	15	43	20	17
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	13	29	46	10	3
De øvrige elevene	100	-	-	-	-
Begge foreldre sysselsatt	9	19	42	20	10
Ingen av foreldrene sysselsatt	8	19	43	20	11
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt	17	25	37	15	7
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	11	21	40	19	9
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status ..	9	17	38	23	13
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	11	29	38	14	8
	13	20	33	20	13

Tabell A9. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter kjønn og landbakgrunn for de 20 største landene. 2012

Landbakgrunn	Antall	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Totalt	3 841	35,1	33,5	36,9
India	19	41,7	40,8	43,2
Vietnam	26	41,4	43,1	40,7
Kina	45	40,4	38,3	43,0
Tyskland	159	40,3	39,1	42,2
Bosnia-Hercegovina	36	37,3	34,2	41,1
Pakistan	76	37,3	36,4	38,2
Filippinene	79	37,0	35,0	38,8
Russland	194	35,9	34,0	37,8
Afghanistan	267	35,4	34,3	37,0
Marokko	15	35,3	33,6	36,8
Kosovo	129	35,1	33,0	37,4
Sri Lanka	24	35,1	34,0	36,7
Iran	119	35,1	34,5	36,3
Irak	394	34,7	32,2	37,5
Litauen	139	34,3	31,5	37,9
Polen	345	33,2	31,1	35,1
Eritrea	59	32,8	30,3	35,8
Somalia	353	31,3	30,6	32,0
Thailand	191	31,3	30,1	32,4
Tyrkia	38	30,1	29,1	31,2
Andre	1 134	36,4	34,7	38,0

Tabell A10. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for norskfødte med innvandrerforeldre etter kjønn og landbakgrunn for de 18 største landene. 2012

Landbakgrunn	Antall	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Totalt	2 621	38,8	37,1	40,5
Tyskland	14	47,0	45,6	49,7
Kina	52	45,5	42,1	48,9
Sri Lanka	235	42,4	40,9	44,0
Afghanistan	13	41,6	41,4	41,8
India	97	40,8	41,2	40,3
Vietnam	318	40,8	38,3	43,1
Polen	34	40,7	36,4	45,5
Iran	91	40,6	38,6	42,9
Bosnia-Hercegovina	172	40,1	38,1	41,8
Filippinene	38	38,1	37,7	38,6
Irak	74	37,3	36,6	38,3
Pakistan	430	37,2	36,3	38,0
Thailand	12	36,9	36,3	38,5
Eritrea	38	36,4	34,7	37,8
Kosovo	102	35,9	33,0	38,8
Marokko	108	35,5	33,4	38,1
Somalia	141	35,5	34,0	37,1
Tyrkia	199	34,6	32,7	36,3
Andre	453	39,2	37,1	41,5

Tabell A11a. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter foreldrenes utdanningsnivå og landbakgrunn for de 20 største landene. 2012

Innvandrere	Antall elever	Foreldrenes utdanningsnivå				Uoppgitt
		Grunnskole eller ingen fullført utdanning	Videre-gående skole	Universitet og høyskole, kort	Universitets og høyskole, lang	
Alle elever	3 841	33,4	36,0	37,5	43,0	34,0
Irak	394	33,7	36,2	36,2	40,7	29,9
Somalia	353	31,0	33,9	33,9	35,4	28,1
Polen	345	34,2	40,4	38,6	47,3	32,6
Afghanistan	267	36,7	36,9	39,2	43,2	31,2
Russland	194	34,1	33,3	34,9	41,7	37,2
Thailand	191	32,7	34,4	38,2	-	30,7
Tyskland	159	39,2	36,9	41,2	48,1	38,6
Litauen	139	35,2	50,0	38,6	44,1	33,2
Kosovo	129	30,7	34,0	38,4	38,4	37,4
Iran	119	34,7	35,2	35,5	39,3	34,1
Filippinene	79	36,0	35,5	38,3	32,4	37,4
Pakistan	76	34,7	42,9	41,5	45,2	36,6
Eritrea	59	33,7	37,5	39,3	43,3	30,7
Kina	45	40,2	46,8	35,3	52,2	38,4
Tyrkia	38	28,7	37,1	-	31,9	28,8
Bosnia-Hercegovina	36	42,3	36,7	37,7	48,4	33,2
Vietnam	26	40,2	40,1	-	58,8	41,3
Sri Lanka	24	39,2	40,6	38,1	-	32,6
India	19	42,2	43,2	39,8	-	41,7
Marokko	15	36,3	43,1	37,6	-	28,8
Andre	1 134	32,9	36,0	38,0	42,5	36,1

Tabell A11b. Andel foreldre på forskjellige utdanningsnivå og landbakgrunn, antall og prosent. 2012

Kategori	Antall elever	Foreldrenes utdanningsnivå				Uoppgitt
		Grunnskole eller ingen fullført utdanning	Videre-gående skole	Universitet og høyskole, kort	Universitets og høyskole, lang	
Innvandrere	3 841	25	14	14	6	41
Irak	394	39	18	24	6	12
Somalia	353	58	17	8	1	16
Polen	345	7	1	3	1	87
Afghanistan	267	25	12	19	6	38
Russland	194	33	11	15	11	29
Thailand	191	13	4	2	-	82
Tyskland	159	6	8	14	16	57
Litauen	139	4	3	4	3	87
Kosovo	129	21	36	28	6	9
Iran	119	42	22	14	6	16

Tabell A12. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for norskfødte med innvandrerforeldre etter foreldrenes utdanningsnivå og landbakgrunn for de 18 største landene. 2012

Norskfødte med innvandrerforeldre	Antall elever	Foreldrenes utdanningsnivå				Uoppgitt
		Grunnskole eller ingen fullført utdanning	Videregående skole og høyskole, kort	Universitet	Universitet og høyskole, lang	
Alle elever	2 621	35,9	38,4	41,6	44,0	36,7
Pakistan	430	36,0	37,5	40,8	38,6	35,6
Vietnam	318	38,7	40,9	42,8	51,4	44,4
Sri Lanka	235	38,6	43,1	44,7	48,3	36,7
Tyrkia	199	33,7	35,6	35,5	42,1	31,8
Bosnia-Hercegovina	172	31,0	39,9	41,8	44,7	31,7
Somalia	141	33,3	35,2	39,0	37,3	33,1
Marokko	108	34,0	37,1	38,3	27,3	35,2
Kosovo	102	31,1	36,4	40,0	38,8	33,4
India	97	35,4	40,1	43,3	39,4	50,7
Iran	91	31,8	38,2	43,0	45,9	-
Irak	74	34,6	36,4	40,6	37,4	37,9
Kina	52	47,0	41,4	48,1	49,7	36,7
Filippinene	38	37,5	35,3	39,2	40,1	-
Eritrea	38	36,5	33,3	37,2	44,2	38,1
Polen	34	29,3	31,7	42,6	46,7	-
Tyskland	14	-	24,0	53,7	46,5	47,9
Afghanistan	13	37,7	47,1	45,2	40,1	-
Thailand	12	38,2	35,9	37,5	-	35,0
Andre	453	35,7	36,9	40,8	44,2	41,1

Tabell A13. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng for innvandrere etter kjønn, egen innvandringsgrunn og landgruppe. 2012

Innvandringsgrunn og landgruppe	Grunnskolepoeng			
	Antall	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Alle elever				
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand	466	39,9	38,5	41,4
EU-land i Øst-Europa	592	34,1	31,8	36,4
Verden forøvrig ¹	2 783	34,6	33,1	36,2
Flukt				
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand	9	35,4	39,7	30,0
EU-land i Øst-Europa	3	34,6	36,6	30,6
Verden forøvrig ¹	1 080	34,1	32,6	36,1
Familie				
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand	252	40,7	39,2	42,6
EU-land i Øst-Europa	559	34,3	32,0	36,6
Verden forøvrig ¹	1 625	34,7	33,2	36,1
Uoppgitt/annet				
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand	204	39,0	37,1	40,6
EU-land i Øst-Europa	28	29,1	27,5	31,6
Verden forøvrig ¹	81	38,4	37,6	39,2

¹ Tyrkia er med i verden for øvrig

Tabell A14. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter kjønn, innvandringsgrunn og landbakgrunn for de 20 største landene. 2012

Innvandringsgrunn og landbakgrunn	Antall	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Totalt	3 841	35,1	33,5	36,9
Polen	345	33,2	31,1	35,1
Litauen	139	34,3	31,5	37,9
Russland	194	35,9	34,0	37,8
Tyrkia	38	30,1	29,1	31,2
Tyskland	159	40,3	39,1	42,2
Bosnia-Hercegovina	36	37,3	34,2	41,1
Kosovo	129	35,1	33,0	37,4
Eritrea	59	32,8	30,3	35,8
Marokko	15	35,3	33,6	36,8
Somalia	353	31,3	30,6	32,0
Afghanistan	267	35,4	34,3	37,0
Sri Lanka	24	35,1	34,0	36,7
Filippinene	79	37,0	35,0	38,8
India	19	41,7	40,8	43,2
Irak	394	34,7	32,2	37,5
Iran	119	35,1	34,5	36,3
Kina	45	40,4	38,3	43,0
Pakistan	76	37,3	36,4	38,2
Thailand	191	31,3	30,1	32,4
Vietnam	26	41,4	43,1	40,7
Andre	1 134	36,4	34,7	38,0
Flukt				
Totalt	1 092	34,1	32,6	36,0
Russland	96	33,5	31,6	35,8
Tyrkia	4	29,1	28,0	30,2
Tyskland	5	34,6	42,5	29,3
Bosnia-Hercegovina	24	36,4	35,0	38,3
Kosovo	109	34,7	32,5	36,9
Eritrea	33	33,1	30,3	35,7
Somalia	71	32,1	32,6	31,6
Afghanistan	150	34,7	33,3	37,6
Sri Lanka	13	31,5	31,1	32,6
Filippinene	3	32,7	24,0	37,0
Irak	135	33,8	30,4	36,9
Iran	99	34,6	34,1	35,6
Kina	9	34,5	33,0	37,5
Pakistan	7	36,0	35,2	37,1
Andre	334	34,3	32,9	35,9
Familie				
Totalt	2 436	35,2	33,6	36,8
Polen	328	33,4	31,3	35,2
Litauen	131	34,8	32,0	38,3
Russland	95	38,1	36,4	39,5
Tyrkia	29	29,7	29,4	30,0
Tyskland	149	40,3	38,9	42,5
Bosnia-Hercegovina	11	38,0	32,2	45,0
Kosovo	19	37,4	35,2	41,1
Eritrea	24	32,2	30,0	35,8
Marokko	8	35,0	30,9	39,2
Somalia	279	31,1	30,1	32,0
Afghanistan	116	36,3	36,2	36,3
Sri Lanka	7	37,6	40,9	35,2
Filippinene	73	37,3	35,3	38,9
India	18	42,2	41,5	43,2
Irak	256	35,1	33,0	37,8
Iran	16	37,2	35,3	45,6
Kina	35	41,6	40,0	43,5
Pakistan	53	37,2	35,9	38,7
Thailand	189	31,3	30,2	32,4
Vietnam	23	40,7	41,6	40,4
Andre	577	36,6	34,9	38,2
Uoppgitt				
Totalt	313	37,9	36,1	39,7

Tabell A15. Innvandrerelever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver på 8. trinn etter egen innvandringsgrunn. 2012. Prosent

		Prosent				
	Antall	1	2	3	4	5
Engelsk						
Alle elever	3 161	20	27	35	12	7
Flukt	792	20	27	36	12	5
Familie	2 130	20	28	35	11	7
Uoppgitt	235	12	20	37	20	12
Lesing						
Alle elever	3 089	24	33	30	9	4
Flukt	785	25	34	31	8	2
Familie	2 068	25	32	29	9	4
Uoppgitt	232	14	33	33	11	9
Regning						
Alle elever	3206	15	33	34	12	6
Flukt	809	19	39	32	7	2
Familie	2164	14	31	35	13	7
Uoppgitt	229	8	27	35	15	15

Tabell A16. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng etter innvandringskategori, kjønn og foreldrenes yrkesstatus. 2012

Innvandrere	Antall	Grunnskolepoeng		
	Begge kjønn	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Alle elever	3 841	35,1	33,5	36,9
Begge foreldre sysselsatt	990	38,4	36,7	40,3
Ingen av foreldrene sysselsatt	484	33,4	31,8	34,8
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt .	771	35,1	33,5	36,7
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	933	35,1	33,3	36,7
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status	517	31,6	30,5	33,1
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	146	32,0	31,4	33,7
Norskfødte med innvandrerforeldre				
Alle elever	2 621	38,8	37,1	40,5
Begge foreldre sysselsatt	1 065	40,4	38,4	42,7
Ingen av foreldrene sysselsatt	439	35,6	34,4	36,9
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt .	946	38,8	37,3	40,3
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	91	37,1	35,0	39,6
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status	75	34,9	34,0	35,9
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	5	38,4	:	:
Den øvrige befolkningen				
Alle elever	55 726	40,4	38,4	42,5
Begge foreldre sysselsatt	42 776	41,3	39,2	43,4
Ingen av foreldrene sysselsatt	1 270	33,9	32,7	35,1
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt .	9 315	37,8	35,9	39,9
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	1 728	38,8	36,8	40,9
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status	512	34,6	33,5	35,7
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	125	35,7	34,2	36,8

Tabell A17. Innvandrerelever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter foreldrenes sysselsettingsstatus, begge kjønn. Antall. 2012

	1	2	3	4	5	Total
Innvandrere	617	848	1 107	371	218	3 161
Begge foreldre sysselsatt	110	222	380	151	93	956
Ingen av foreldrene sysselsatt	140	118	104	19	9	390
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt	153	183	230	74	39	679
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	124	208	266	91	59	748
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status	80	108	120	33	15	356
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	10	9	7	3	3	32
Norskfødte med innvandrerforeldre	312	657	1 192	533	244	2 938
Begge foreldre sysselsatt	81	238	553	296	147	1 315
Ingen av foreldrene sysselsatt	98	128	171	52	17	466
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt	119	260	401	161	63	1 004
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	5	13	38	18	15	89
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status	8	18	29	6	-	63
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	-	-	-	-	-	-
Øvrige elever	4 662	10 145	21 970	10 335	5 350	52 462
Begge foreldre sysselsatt	3 338	7 715	17 473	8 246	4 354	41 126
Ingen av foreldrene sysselsatt	191	276	403	162	72	1 104
En av foreldrene sysselsatt, den andre ikke sysselsatt	968	1 815	3 441	1 578	725	8 527
En av foreldrene sysselsatt, den andre har ukjent status	118	218	493	290	164	1 283
En av foreldrene er ikke sysselsatt, den andre har ukjent status	47	118	155	56	35	407
Begge foreldre ukjent sysselsettingsstatus	:	3	5	3	:	15

Tabell A18. Elever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter innvandringskategori og foreldrenes yrkesstatus. Begge kjønn. 2012. Prosent

	1	2	3	4	5
Begge foreldrene er sysselsatt					
Innvandrere	12	23	40	16	10
Norskfødte med innvandrerforeldre	6	18	42	23	11
Øvrige elever	8	19	43	20	11
En av foreldrene er sysselsatt					
Innvandrere	19	27	35	12	7
Norskfødte med innvandrerforeldre	11	25	40	16	7
Øvrige elever	11	21	40	19	9
Ingen av foreldrene er sysselsatt					
Innvandrere	30	30	30	7	4
Norskfødte med innvandrerforeldre	20	28	38	11	4
Øvrige elever	16	26	37	15	7

Tabell A19. Antall elever og gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere ved avslutning av 10. trinn i grunnskolen fra ulike landgrupper og alder ved innvandring. 2012

Landgrupper og alder	Begge kjønn	Gutter	Jenter	Begge kjønn	Gutter	Jenter
	Antall			Grunnskolepoeng		
Totalt	3 841	1 995	1 846	35,1	33,5	36,9
6 år og yngre	1 182	600	582	37,7	36,1	39,3
7 år og eldre	2 659	1 395	1 264	34,0	32,4	35,7
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand						
Alle elever	466	242	224	39,9	38,5	41,4
6 år og yngre	180	91	89	41,8	40,2	43,3
7 år og eldre	286	151	135	38,7	37,4	40,2
EU-land i Øst-Europa						
Alle elever	592	300	292	34,1	31,8	36,4
6 år og yngre	28	13	15	41,2	40,1	42,2
7 år og eldre	564	287	277	33,7	31,4	36,1
Verden forøvrig¹						
Alle elever	2 783	1 453	1 330	34,6	33,1	36,2
6 år og yngre	974	496	478	36,8	35,2	38,4
7 år og eldre	1 809	957	852	33,4	32,0	34,9

¹ Tyrkia er med i verden for øvrig

Tabell A20. Elever fordelt på mestringsnivå i engelsk ved nasjonale prøver på 8. trinn, etter landgruppe og alder ved innvandring, 3 deling. 2012. Prosent og antall

	Mestringsnivå engelsk				
	1	2	3	4	5
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand					
Alle elever	6,1	18,6	39,1	19,7	16,6
6 år og yngre	4,8	14,5	40,4	18,7	21,7
7 år og eldre	6,8	20,9	38,4	20,2	13,7
EU-land i Øst-Europa					
Alle elever	18,2	29,0	38,7	9,8	4,3
6 år og yngre	9,0	17,9	51,3	15,4	6,4
7 år og eldre	19,4	30,6	36,9	9,0	4,1
Verden forøvrig¹					
Alle elever	22,9	28,0	33,0	10,6	5,5
6 år og yngre	14,2	28,1	37,9	13,1	6,7
7 år og eldre	32,0	27,9	27,9	8,0	4,3
	Antall etter mestringsnivå engelsk				
	1	2	3	4	5
Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand					
Alle elever	28	85	179	90	76
6 år og yngre	8	24	67	31	36
7 år og eldre	20	61	112	59	40
EU-land i Øst-Europa					
Alle elever	117	187	249	63	28
6 år og yngre	7	14	40	12	5
7 år og eldre	110	173	209	51	23
Verden forøvrig¹					
Alle elever	472	576	679	218	114
6 år og yngre	150	296	399	138	71
7 år og eldre	322	280	280	80	43

¹ Tyrkia er med i verden for øvrig

Tabell A21. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori, foreldrenes yrkesstatus og kjønn. 2012

	Begge kjønn			Begge kjønn		
	Antall			Grunnskolepoeng		
		Gutter	Jenter		Gutter	Jenter
Innvandrere	3 841	1 995	1 846	35,1	33,5	36,9
Begge foreldre sysselsatt	990	524	466	38,4	36,7	40,3
En av foreldrene sysselsatt	1 704	845	859	35,1	33,4	36,7
Ingen av foreldrene sysselsatt	1 147	626	521	32,4	31,1	33,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	2 621	1 334	1 287	38,8	37,1	40,5
Begge foreldre sysselsatt	1 065	553	512	40,4	38,4	42,7
En av foreldrene sysselsatt	1 037	519	518	38,7	37,1	40,3
Ingen av foreldrene sysselsatt	519	262	257	35,5	34,3	36,8
De øvrige elevene	55 726	28 611	27 115	40,4	38,4	42,5
Begge foreldre sysselsatt	42 776	21 881	20 895	41,3	39,2	43,4
En av foreldrene sysselsatt	11 043	5 758	5 285	38,0	36,0	40,1
Ingen av foreldrene sysselsatt	1 907	972	935	34,2	33,0	35,4

Tabell A22. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter fylke og innvandringskategori for begge kjønn. 2012

	Antall			Grunnskolepoeng		
	Begge kjønn	Gutter	Jenter	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Total						
Innvandrere	3 841	1 995	1 846	35,1	33,5	36,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	2 621	1 334	1 287	38,8	37,1	40,5
Den øvrige befolkningen	55 726	28 611	27 115	40,4	38,4	42,5
Østfold						
Innvandrere	328	165	163	35,2	33,7	36,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	159	97	62	37,7	36,6	39,4
Den øvrige befolkningen	3 061	1 533	1 528	39,6	37,5	41,8
Akershus						
Innvandrere	444	229	215	36,2	33,8	38,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	392	202	190	40,3	38,7	41,9
Den øvrige befolkningen	6 474	3 329	3 145	41,4	39,3	43,6
Oslo						
Innvandrere	601	321	280	35,0	34,1	36,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	1 111	560	551	38,3	36,8	39,8
Den øvrige befolkningen	3 453	1 770	1 683	42,5	41,1	44,1
Hedmark						
Innvandrere	122	64	58	35,0	33,7	36,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	32	13	19	38,1	35,0	40,2
Den øvrige befolkningen	2 258	1 181	1 077	39,3	36,9	41,9
Oppland						
Innvandrere	119	59	60	36,0	34,9	37,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	30	11	19	37,7	36,6	38,4
Den øvrige befolkningen	2 145	1 140	1 005	39,9	37,9	42,0
Buskerud						
Innvandrere	259	130	129	34,7	33,3	36,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	164	88	76	39,7	38,6	40,9
Den øvrige befolkningen	2 734	1 442	1 292	40,4	38,3	42,7
Vestfold						
Innvandrere	188	104	84	35,9	34,2	38,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	88	50	38	40,8	38,6	43,7
Den øvrige befolkningen	2 799	1 478	1 321	39,7	38,2	41,4
Telemark						
Innvandrere	137	72	65	33,8	31,6	36,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	68	33	35	36,5	34,0	38,9
Den øvrige befolkningen	1 962	988	974	38,9	36,8	41,1
Aust-Agder						
Innvandrere	90	50	40	35,1	34,5	35,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	22	10	12	41,8	35,0	47,5
Den øvrige befolkningen	1 366	701	665	39,1	37,4	41,0
Vest-Agder						
Innvandrere	166	89	77	35,4	34,2	36,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	78	42	36	38,4	35,1	42,4
Den øvrige befolkningen	2 228	1 107	1 121	39,9	37,9	41,9
Rogaland						
Innvandrere	337	163	174	34,6	33,8	35,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	201	89	112	38,0	35,0	40,5
Den øvrige befolkningen	5 289	2 702	2 587	39,9	37,8	42,0
Hordaland						
Innvandrere	296	162	134	35,2	32,7	38,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	135	63	72	39,3	37,2	41,2
Den øvrige befolkningen	5 962	3 102	2 860	41,0	39,2	42,9
Sogn og Fjordane						
Innvandrere	62	32	30	36,5	33,4	39,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	17	9	8	39,3	35,2	43,9
Den øvrige befolkningen	1 468	757	711	41,4	39,3	43,6
Møre og Romsdal						
Innvandrere	181	87	94	34,9	33,8	36,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	38	22	16	39,9	38,4	42,1
Den øvrige befolkningen	3 253	1 671	1 582	40,6	38,8	42,6
Sør-Trøndelag						
Innvandrere	162	89	73	33,9	32,0	36,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	57	28	29	38,5	38,1	38,8
Den øvrige befolkningen	3 442	1 738	1 704	40,1	38,0	42,3
Nord-Trøndelag						
Innvandrere	65	28	37	35,0	32,8	36,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	7	3	4	39,7	45,0	35,8
Den øvrige befolkningen	1 861	944	917	39,6	37,6	41,7

Tabell A 22. forts.

	Antall			Grunnskolepoeng		
	Begge kjønn	Gutter	Jenter	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Nordland						
Innvandrere	152	76	76	35,7	32,8	38,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	11	8	3	35,2	33,2	40,6
Den øvrige befolkningen	3 059	1 540	1 519	40,2	37,7	42,7
Troms						
Innvandrere	73	45	28	33,6	32,4	35,6
Norskfødte med innvandrerforeldre	9	5	4	44,0	43,0	45,2
Den øvrige befolkningen	1 967	979	988	40,2	38,0	42,4
Finnmark						
Innvandrere	59	30	29	34,4	32,9	35,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	.	.	.	.	.	.
Den øvrige befolkningen	925	499	426	38,8	36,6	41,3

Tabell A23. Elever fordelt på mestringsnivå, nasjonale prøver i regning 8. trinn, etter fylke og innvandringskategori. 2012. Prosent

	Total	1	2	3	4	5
Østfold						
Innvandrere	242	17,8	35,5	33,9	7,9	5,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	183	9,3	28,4	42,1	14,2	6,0
Den øvrige befolkningen	2 926	6,6	25,1	42,2	17,4	8,7
Akershus						
Innvandrere	389	15,2	28,3	35,5	13,9	7,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	450	7,8	25,3	40,0	17,8	9,1
Den øvrige befolkningen	6 522	4,3	17,3	37,9	23,7	16,8
Oslo						
Innvandrere	448	13,6	32,6	36,6	10,9	6,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	1 203	8,6	27,8	38,5	17,5	7,6
Den øvrige befolkningen	3 454	2,3	12,2	32,0	27,2	26,3
Hedmark						
Innvandrere	86	12,8	38,4	31,4	9,3	8,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	39	7,7	33,3	33,3	17,9	7,7
Den øvrige befolkningen	2 147	6,8	22,7	40,0	20,0	10,4
Oppland						
Innvandrere	112	17,9	32,1	29,5	14,3	6,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	33	15,2	21,2	54,5	9,1	-
Den øvrige befolkningen	2 093	6,7	23,6	40,1	18,9	10,8
Buskerud						
Innvandrere	236	10,2	30,5	36,9	16,1	6,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	204	10,8	29,9	36,3	15,7	7,4
Den øvrige befolkningen	2 671	6,3	19,8	39,1	21,2	13,7
Vestfold						
Innvandrere	159	17,0	25,2	35,8	15,7	6,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	100	11,0	26,0	45,0	8,0	10,0
Den øvrige befolkningen	2 604	4,7	19,4	41,3	21,7	12,9
Telemark						
Innvandrere	119	15,1	37,0	35,3	9,2	3,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	71	19,7	29,6	33,8	9,9	7,0
Den øvrige befolkningen	1 781	5,8	24,3	43,5	17,5	8,9
Aust-Agder						
Innvandrere	100	17,0	34,0	33,0	12,0	4,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	30	6,7	26,7	50,0	10,0	6,7
Den øvrige befolkningen	1 331	5,9	25,0	41,1	18,5	9,5
Vest-Agder						
Innvandrere	130	13,8	41,5	30,8	9,2	4,6
Norskfødte med innvandrerforeldre	82	12,2	28,0	42,7	12,2	4,9
Den øvrige befolkningen	2 063	4,9	20,9	43,1	20,7	10,3
Rogaland						
Innvandrere	303	11,6	33,0	36,3	12,9	6,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	208	7,7	29,8	36,1	16,8	9,6
Den øvrige befolkningen	5 230	4,3	20,0	40,3	22,0	13,4
Hordaland						
Innvandrere	307	16,9	33,9	31,3	12,1	5,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	159	8,2	27,0	37,7	15,7	11,3
Den øvrige befolkningen	5 393	5,4	21,1	42,3	20,1	11,1
Sogn og Fjordane						
Innvandrere	53	15,1	30,2	35,8	7,5	11,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	15	-	-	46,7	33,3	-
Den øvrige befolkningen	1 313	4,7	17,1	38,7	24,1	15,4

Tabell A 23. forts.

	Antall			Grunnskolepoeng		
	Begge kjønn	Gutter	Jenter	Begge kjønn	Gutter	Jenter
Møre og Romsdal						
Innvandrere	134	11,9	32,1	34,3	13,4	8,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	45	4,4	26,7	40,0	20,0	8,9
Den øvrige befolkningen	3 124	5,3	22,0	41,1	21,1	10,5
Sør-Trøndelag						
Innvandrere	123	17,9	29,3	40,7	6,5	5,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	89	9,0	42,7	24,7	16,9	6,7
Den øvrige befolkningen	3 112	6,1	21,6	39,7	21,2	11,5
Nord-Trøndelag						
Innvandrere	60	35,0	35,0	25,0	5,0	-
Norskfødte med innvandrerforeldre	10	-	30,0	20,0	50,0	-
Den øvrige befolkningen	1 644	8,5	25,7	40,3	17,0	8,6
Nordland						
Innvandrere	109	19,3	30,3	33,9	9,2	7,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	12	-	50,0	25,0	-	25,0
Den øvrige befolkningen	2 691	6,2	21,9	43,4	18,8	9,7
Troms						
Innvandrere	51	5,9	39,2	33,3	11,8	9,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	12	-	16,7	41,7	33,3	8,3
Den øvrige befolkningen	1 806	5,3	24,3	42,5	18,0	10,0
Finnmark						
Innvandrere	45	24,4	40,0	24,4	6,7	4,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	-	-	-	-	-	-
Den øvrige befolkningen	893	6,6	28,3	39,3	16,7	9,1

Figurregister

1.1. Andel elever uten grunnskolepoeng som får karakterer fordelt på innvandringskategori. 2012	11
2.1. Nasjonale prøver i engelsk på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. Begge kjønn. 2012	15
2.2. Nasjonale prøver i lesing på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. Begge kjønn. 2012	16
2.3. Nasjonale prøver i regning på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. Begge kjønn. 2012	16
2.4. Nasjonale prøver i lesing for innvandrererelever på 8. trinn etter mestringsnivå og foreldrenes utdanningsnivå. Begge kjønn. 2012	17
2.5. Nasjonale prøver i lesing for norskfødte elever med innvandrerforeldre på 8. trinn etter mestringsnivå og foreldrenes utdanningsnivå. Begge kjønn. 2012	17
2.6. Nasjonale prøver i lesing for øvrige elever på 8. trinn etter mestringsnivå og foreldrenes utdanningsnivå. Begge kjønn. 2012	18
2.7. Nasjonale prøver i regning for gutter på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. 2012	19
2.8. Nasjonale prøver i regning for jenter på 8. trinn etter mestringsnivå og innvandringskategori. 2012	19
2.9. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori og kjønn. 2012 ...	20
2.10. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. Begge kjønn. 2012	20
5.1. Innvandrererelever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter foreldrenes sysselsettingsstatus, begge kjønn. Prosent. 2012	26
5.2. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter kjønn og foreldrenes sysselsettingsstatus. 2012	27
6.1. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter alder ved innvandring og landgruppe. 2012	28
7.1. Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori og sentralitet. Begge kjønn. 2012	30

Tabellregister

1.1.	Antall norskfødte med innvanderforeldre som har grunnskolepoeng og landbakgrunn for de 15 største landene. 2012.....	8
1.2.	Antall innvandrerelever som har grunnskolepoeng fra ulike landgrupper og alder ved innvandring. 2012.....	8
1.3.	Antall innvandrerelever som har grunnskolepoeng fra ulike landgrupper og alder ved innvandring. 2012.....	9
1.4.	Andel elever etter grunnskolepoeng og innvandringskategori i 2012.	10
1.5.	Første oppholdsår for innvandrerelever uten beregnet grunnskolepoeng i 2012.	11
1.6.	Antall og andel elever i de forskjellige innvandringskategoriene for årene 2009-2012.....	11
1.7.	Antall elever totalt, og antall og andel elever som er fritatt fra de nasjonale prøvene i 2012.	12
1.8.	Antall og andel av de som er fritatt fra de nasjonale prøvene på 8. trinn etter innvandringskategori. 2012.....	13
3.1.	Andel foreldre på forskjellige utdanningsnivå og innvandringskategori, antall og prosent. 2012.....	21
3.2.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringsbakgrunn, kjønn og landgruppe. 2012.....	23
4.1.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter innvandringsgrunn og kjønn. 2012.....	24
4.2.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for norskfødte med innvanderforeldre etter mors innvandringsgrunn og kjønn. 2012.....	25
A1.	Andel elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i lesing 8. trinn, etter innvandringskategori. 2012. Prosent.....	33
A2.	Andel elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter innvandringskategori. 2012. Prosent.....	33
A3.	Andel elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i regning 8. trinn, etter innvandringskategori. 2012. Prosent.....	33
A4.	Elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i regning på 8. trinn, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. 2012. Antall og prosent.....	33
A5.	Elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i lesing på 8. trinn, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. 2012. Antall og prosent.....	34
A6.	Elever fordelt på mestringsnivå på nasjonale prøver i engelsk på 8. trinn, etter innvandringskategori og foreldrenes utdanningsnivå. 2012. Antall og prosent.....	34
A7.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori, kjønn og foreldrenes utdanningsnivå. 2012.....	34
A8.	Innvandrerelever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter foreldrenes sysselsettingsstatus, begge kjønn. Prosent. 2012.....	35
A9.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter kjønn og landbakgrunn for de 20 største landene. 2012.....	35
A10.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for norskfødte med innvanderforeldre etter kjønn og landbakgrunn for de 18 største landene. 2012.....	35
A11a.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter foreldrenes utdanningsnivå og landbakgrunn for de 20 største landene. 2012.....	36
A11b.	Andel foreldre på forskjellige utdanningsnivå og landbakgrunn, antall og prosent. 2012.....	36
A12.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for norskfødte med innvanderforeldre etter foreldrenes utdanningsnivå og landbakgrunn for de 18 største landene. 2012.....	37
A13.	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng for innvandrere etter kjønn, egen innvandringsgrunn og landgruppe. 2012.....	37
A14.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere etter kjønn, innvandringsgrunn og landbakgrunn for de 20 største landene. 2012.....	38
A15.	Innvandrerelever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver på 8. trinn etter egen innvandringsgrunn. 2012. Prosent.....	39
A16.	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng etter innvandringskategori, kjønn og foreldrenes yrkesstatus. 2012.....	39
A17.	Innvandrerelever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter foreldrenes sysselsettingsstatus, begge kjønn. Antall. 2012.....	40
A18.	Elever fordelt på mestringsnivå ved nasjonale prøver i engelsk 8. trinn, etter innvandringskategori og foreldrenes yrkesstatus. Begge kjønn. 2012. Prosent.....	40
A19.	Antall elever og gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng for innvandrere ved avslutning av 10. trinn i grunnskolen fra ulike landgrupper og alder ved innvandring. 2012.....	40
A20.	Elever fordelt på mestringsnivå i engelsk ved nasjonale prøver på 8. trinn, etter landgruppe og alder ved innvandring, 3 deling. 2012. Prosent og antall.....	41
A21.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter innvandringskategori, foreldrenes yrkesstatus og kjønn. 2012.....	41
A22.	Gjennomsnittlig antall grunnskolepoeng etter fylke og innvandringskategori for begge kjønn. 2012.....	42
A23.	Elever fordelt på mestringsnivå, nasjonale prøver i regning 8. trinn, etter fylke og innvandringskategori. 2012. Prosent.....	43

B

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Kongens gate 6, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8841-8 (trykt)
ISBN 978-82-537-8842-5 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

ISBN 978-82-537-8841-8

9 788253 788418

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway